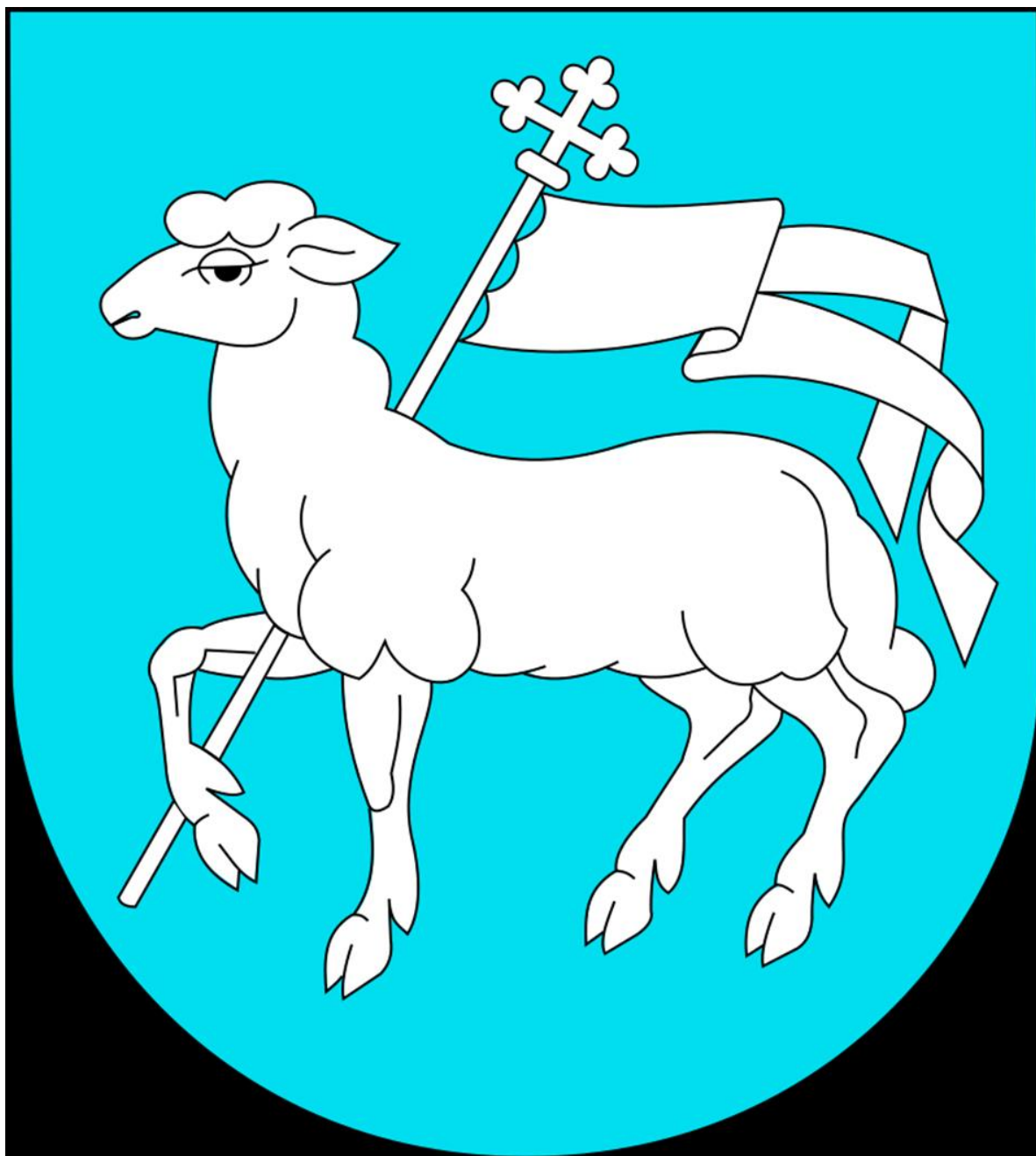

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LATOWICZ NA LATA 2025- 2035 (projekt)

Spis treści

1	Wprowadzenie	4
2	Podstawa prawna	4
3	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	7
3.1	Spójność dokumentu GPR z dokumentami strategicznymi rangi krajowej	7
3.2	Komplementarność z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej	9
3.3	Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	10
4	Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	11
4.1	Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	11
4.2	Wyróżnione obszary statystyczne	14
4.3	Dobór kryteriów delimitacji	15
4.4	Podsumowanie	17
4.5	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	22
5	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	25
5.1	Podobszary rewitalizacji – tereny zalewowe	34
6	Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	38
7	Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji	38
8	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	41
8.1	Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	55
9	Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	55
9.1	Komplementarność przestrzenna	55
9.2	Komplementarność problemowa	56
9.3	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	56
9.4	Komplementarność międzyokresowa	56
9.5	Komplementarność źródeł finansowania	57
9.6	Podsumowanie komplementarności	59
9.7	Dostępność	61
10	Indykatywne ramy finansowe	62
11	Opis struktury zarządzania	64
12	System monitoringu	65
12.1	Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	65
12.2	Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	66
12.3	Aktualizacja GPR	67
12.4	Harmonogram realizacji	67
12.5	Koszty zarządzania	68
13	Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	68
13.1	Upowszechnienie opracowania GPR	68
13.2	Upowszechnienie wdrażania GPR	70
14	GPR jako strategia IIT	71
15	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	73
16	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	73
17	Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	73
17.1	Specjalna Strefa Rewitalizacji	73
17.2	Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	74

18	Załącznik graficzny przedstawiający obszary zdegradowane i rewitalizacji	75
	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I MAP	78

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 został opracowany przez gminę Latowicz jako element realizacji zadań własnych samorządu lokalnego. Dokument ten stanowi podstawę do przeprowadzenia rewitalizacji, która należy do nieobowiązkowych zadań własnych Gminy Latowicz. Ponadto zawiera w sobie informacje o sposobach rozwiązywania problemów lokalnej społeczności w perspektywie kilku lat. Z tego względu Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 ma kluczowe znaczenie w wymiarze lokalnym. Niniejszy dokument stanowi kontynuację wysiłków gminy na rzecz odnowy i rewitalizacji. Wcześniejszy dokument, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2016-2023, przyjęty uchwałą Nr XVII/161/16 Rady Gminy z dnia 07 października 2016 r. ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, jak i przepisy prawa dotyczące prowadzenia rewitalizacji, stracił aktualność. W myśl ustawy o rewitalizacji, gminy program rewitalizacji (GPR) jest wieloletnim programem przedsięwzięć, których celem jest zminimalizowanie lub wyeliminowanie negatywnych zjawisk w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Przystępując do opracowania GPR, gmina zobowiązuje się do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. W procesie prac diagnostycznych określono granice obszaru zdegradowanego, a następnie zawężono go do obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, wysokiej liczby klientów pomocy społecznej, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz współwystępowania negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych i technicznych.

2. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 został opracowany na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.). Uwzględnione zostały wszystkie niezbędne elementy w kontekście merytorycznym (poszczególne rozdziały dokumentu), a także organizacyjnym (proces partycypacji społecznej). Etap początkowy opracowania GPR obejmował podjęcie uchwały rady gminy o przystąpieniu do sporządzenia GPR oraz ogłoszenie tej informacji w odpowiednim urzędzie i na stronie internetowej gminy. Sporządzenie gminnego programu rewitalizacji wymaga zebrania danych i poddania ich analizie w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Po wyodrębnieniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono konsultacje społeczne projektu gminnego programu rewitalizacji i wystąpiono o opinię do podmiotów wskazanych w ustawie o rewitalizacji. Wśród nich znalazły się: zarząd powiatu, państwowy wojewódzki inspektor sanitarny, gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna, minister właściwy do spraw zdrowia. W następnej kolejności wystąpiono o odstąpienie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz wprowadzono zmiany do projektu GPR, w związku z wynikami konsultacji społecznych i uzyskanych opinii. Na koniec prac przedstawiono projekt GPR Radzie Gminy w Latowiczach celem uchwalenia. Przedmiotowe opracowanie jest zgodne z uregulowaniami prawnymi obowiązującymi w Polsce, a podczas jego przygotowania kierowano się zapisami:

- ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1054); – ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725)

- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977);
- ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 z późn. zm.);
- ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
- umowy Partnerstwa Dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce z dnia 30 czerwca 2022 r.;
- Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Poniżej przedstawiono terminologię związaną z rewitalizacją. Podstawę sporządzenia wykazu stanowi *Praktyczny Poradnik Dla Mieszkańców i Władz Lokalnych*, opracowany przez Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, na zlecenie Departamentu Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

REWITALIZACJA	jest kompleksowym procesem, który poprzez działania całościowe wyprowadza obszary zdegradowane ze stanu kryzysowego. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są wzajemnie powiązane ze sobą i obejmują sfery społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Rewitalizacja jest skoncentrowana terytorialnie i przeprowadzona na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz lokalnej gospodarki w zaplanowany i zintegrowany sposób.
STAN KRYZYSOWY	jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej (pkt a) oraz przynajmniej jednej ze sfer pozaspołecznych (pkt b-e). Wyróżnia się sfery: a) społeczną —bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym; b) gospodarczą — niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw; c) środowiskową — przekraczanie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska; d) przestrzenno-funkcjonalną — niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niestosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej; e) techniczną — degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, brak funkcjonujących rozwiązań technicznych

	umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, energooszczędność i ochronę środowiska. Skala negatywnych zjawisk jest przedstawiana poprzez mierniki rozwoju określające powyższe sfery. W odniesieniu do wartości dla całej gminy udokumentowany jest niski poziom rozwoju lub silna dynamika spadku poziomu rozwoju.
GINNY PROGRAM REWITALIZACJU	jest wieloletnim programem, o którym mowa w art. 14 i nast. ustawy o rewitalizacji, podejmowanym w drodze uchwały przez radę gminy. Obejmuje działania w obrębie pięciu sfer, zmierzające do wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego celem stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Program rewitalizacji stanowi narzędzie planowania, koordynacji i integrowania różnych aktywności w ramach rewitalizacji.
INTERESARIUSZ REWITALIZACI	to grupa osób i podmiotów, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, tj.: a) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28); b) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1; c) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; d) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; e) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; f) organy władzy publicznej; g) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
OBSZAR ZDEGRADOWANY (OZ)	jest obszarem, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Może dotyczyć obszarów miejskich oraz wiejskich oraz być podzielony na podobszary (również podobszary nie posiadające wspólnych granic – warunek stwierdzenia sytuacji kryzysowej w każdym z nich).
OBSZAR REWITALIZACJI (OR)	obejmuje część lub całość obszaru zdegradowanego, na której planuje się przeprowadzić rewitalizację. Obszar ten musi być nacechowany negatywnymi zjawiskami oraz mieć istotne znaczenia dla rozwoju lokalnego. OR może zostać podzielony na podobszary (również podobszary nie posiadające wspólnych granic), ale nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. Do obszaru rewitalizacji można wliczyć tereny poprzemysłowe (w tym poportowe

	i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe wyłącznie, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
--	---

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 został przeanalizowany odnośnie do spójności oraz zgodności z kluczowymi dokumentami planistycznymi oraz operacyjnymi na różnych szczeblach (mikro i makro). Należy zauważyć, że GPR ma charakter lokalny, ale powinien również realizować cele oraz założenia programów na poziomie regionu i kraju.

3.1 Spójność dokumentu GPR z dokumentami strategicznymi rangi krajowej

Niniejszy dokument jest spójny z założeniami, priorytetami oraz celami dokumentów makro, przedstawionymi w poniższej tabeli.

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowymi
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 Strategia jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. KSRR to zbiór wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej przez rząd zarówno wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Głównym celem jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego kraju, co stworzy warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. • Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym • Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych • Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) jest dokumentem programowym określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. <u>CEL GŁÓWNY KPO</u> Odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się w szczególności poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. <u>CELE SZCZEGÓŁOWE</u> - Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększania jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa - Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności - Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki <u>CEL HORYZONTALNY:</u> Wzmacnianie spójności społecznej i terytorialnej kraju <u>CELE KOMPONENTÓW</u> - Odporność i konkurencyjność gospodarki Zapewnienie odporności gospodarki na kryzysy oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy

B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności

Ograniczenie negatywnego oddziaływania gospodarki na środowisko, przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego kraju

C. Transformacja cyfrowa

Wzmocnienie przemian cyfrowych w sektorze publicznym, społeczeństwie i gospodarce

D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia

Sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych

E. Zielona, inteligentna mobilność

Rozwój zrównoważonego, bezpiecznego i odpornego systemu transportowego, zapewniającego odpowiednią obsługę potrzeb gospodarki i społeczeństwa

F. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

Poprawa klimatu inwestycyjnego i stworzenie warunków dla skutecznej realizacji Krajowego Planu

Odbudowy i Zwiększania Odporności

Realizację celu szczegółowego III wspierać będą także interwencje w ramach Komponentu a (kadry dla nowoczesnej gospodarki, efektywne instytucje na rzecz rynku pracy) oraz Komponentu C (e-kompetencje, cyfrowa infrastruktura szkół).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. SOR jest obowiązującym i kluczowym dokumentem w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument formułuje model rozwoju kraju będący odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Cele szczegółowe:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:

- Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji
- Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych
- Przemiany strukturalne sektora
- Nowe formy działania i współpracy
- Nowoczesne instrumenty wsparcia
- Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
- Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki
- Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:

- Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
- Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

- Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
- Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
- Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
- Cyfrowe państwo usługowe
- Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
- Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

3.2 Komplementarność z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej

Niniejszy dokument jest spójny z założeniami, priorytetami oraz celami dokumentów regionalnych, przedstawionymi w poniższej tabeli.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze Strategia stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia mieszkańców regionu, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju i dotyczy wszystkich uczestników życia społeczno-gospodarczego regionu. <u>Celu główny to:</u> <i>Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.</i> Cele szczegółowe: • Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości - Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji - Cyfryzacja gospodarki - Rozwój konkurencyjnej gospodarki - Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej - Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich • Dostępne i mobilne Mazowsze - Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni - Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu - Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach • Zielone, niskoemisyjne Mazowsze - Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska - Proekologiczna transformacja energetyki - Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu - Poprawa jakości środowiska - Podnoszenie efektywności energetycznej • Mazowsze zintegrowane społecznie - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego - Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych - Aktywizacja społeczno- -gospodarcza mieszkańców - Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki - Włączenie i integracja społeczna • Mazowsze bogate kulturowo - Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego - Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa - Upowszechnianie kultury i twórczości - Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej
Strategia rozwoju turystyki w województwie mazowieckim na lata 2023–2027

Sejmik Województwa Mazowieckiego 19 września 2023 r. uchwałą nr 157/23 przyjął „Strategię rozwoju turystyki w województwie mazowieckim na lata 2023–2027”. Celem strategii jest stworzenie klarownej i efektywnej ścieżki rozwoju turystyki w Województwie Mazowieckim na nadchodzące lata.

Wyzwania, stojące przed turystyką regionu, zostały pogrupowane w ramach czterech celów strategicznych:

1. Wyraziste i uporządkowane wewnętrznie produkty turystyczne,
2. Zintegrowany marketing turystyczny,
3. Wzmocnienie zaplecza rozwoju turystyki,
4. Synergia działań turystyki z innymi sektorami.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mińskim na lata 2023 - 2030

Strategia została uchwalona przez Radę Powiatu w Mińsku Mazowieckim w dniu 21 grudnia 2022 roku uchwałą numer XXXVII/390/22. Generalnym celem Strategii jest Powiat Miński jako miejsce współpracy instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych w celu skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Cel strategiczny 1: Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną

- Pomoc rodzinom w kryzysie, zapewnienie pieczy i wsparcia dzieciom pozbawionym opieki
- Wspieranie dzieci i młodzieży w procesie kształcenia i wszechstronnego rozwoju
- Pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Cel strategiczny 2: Ograniczenie zjawiska bezrobocia w powiecie

- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, promocja przedsiębiorczości i ekonomii społecznej
- Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy

Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

- Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych
- Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 4: Dbłość o bezpieczeństwo mieszkańców powiatu

- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu

Cel strategiczny 5: Profilaktyka zdrowia i ochrona zdrowia

- Promocja zdrowia i rozwój opieki medycznej

Cel strategiczny 6: Podnoszenie efektywności wsparcia, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie dialogu społecznego

- Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług
- Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego

3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Niniejszy dokument jest spójny z założeniami, priorytetami oraz celami dokumentów lokalnych, przedstawionymi w poniższej tabeli.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Latowicz

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Latowicz zawiera kierunki rozwoju polityki przestrzennej gminy opisanej za pomocą celu generalnego, którym jest osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy, zapewniającego zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, warunków umożliwiających wzrost poziomu życia, a także umożliwiających zaspokojenie potrzeb następnych pokoleń. Cel generalny wpisuje się w proces rewitalizacji, a także w poszczególne działania mające na celu przeciwdziałanie poszczególnym negatywnym zjawiskom, a w szczególności negatywnym zjawiskom społecznym, czy przestrzenno-

funkcjonalnym. W studium określono również cele społeczne, które wyrażają się w poprawie standardu cywilizacyjnego lokalnej społeczności oraz w sprawnym funkcjonowaniu gminy jako miejsca zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku jej mieszkańców, a w szczególności:

- zapewnieniu przyjaznych warunków życia i rozwoju w drodze rozwijania infrastruktury publicznej,
- zapewnieniu możliwie wysokiego standardu zamieszkania i obsługi mieszkańców,
- wyposażeniu obszaru gminy w urządzenia komunikacyjne i infrastrukturę techniczną, stosownie do występujących potrzeb,
- harmonijnym i bezpiecznym kształtowaniu przestrzeni.

W diagnozie zbadano wiele negatywnych zjawisk społecznych, których eliminacja jest ściśle powiązana z celem generalnym, jak i wszystkimi celami społecznymi ujętymi w analizowanym Studium. Zaplanowane projekty są również zgodne z główną funkcją przeznaczenia obszarów określną w Studium.

W związku z powyższym działania zawarte w GPR wpisują się w założenia polityki przestrzennej Gminy Latowicz określone w Studium.

Strategia Rozwoju Gminy Latowicz na lata 2025- 2035

Strategia Rozwoju Gminy Latowicz na lata 2025-2035 – jest to długookresowy program, który zawiera wizję rozwoju Gminy, a także konkretne cele strategiczne, które łącznie będą się składać na plan rozwoju Gminy. W dokumencie określono wizję w następujący sposób: „Gmina Latowicz – atrakcyjne miejsce do życia, wypoczynku, pracy i inwestowania”.

Cele strategiczne strategii to:

A. Społeczeństwo

Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Latowicz, zapewnienie dostępu do niezbędnych usług dopasowanych do potrzeb różnych grup społecznych i stworzenie atrakcyjnego miejsca do zamieszkania.

W tym obszarze wyznaczono cztery cele strategiczne:

1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy dla młodych osób i rodzin.
2. Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami.
3. Aktywna i świadoma społeczność lokalna zintegrowana dzięki wysokiej jakości ofercie kulturalnej i poczuciu bezpieczeństwa.
4. Stworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji i spędzania wolnego czasu.

B. Gospodarka

Zwiększenie liczby miejsc pracy i atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wsparcie rolnictwa jako kluczowej gałęzi gospodarki gminy oraz wzmocnienie samorządu lokalnego.

Cele strategiczne to:

1. Stworzenie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej dla nowych inwestorów.
2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.
3. Wsparcie rolnictwa.
4. Poprawa efektywności administracji samorządowej i współpracy samorządu z mieszkańcami.

C. Środowisko

Zachowanie czystego środowiska i malowniczego krajobrazu służącemu rolnictwu, społeczności lokalnej i atrakcyjności turystycznej gminy, przy wykorzystaniu innowacyjnych technologii.

Cele strategiczne to:

1. Poprawa stanu środowiska naturalnego.
2. Zachowanie krajobrazu kulturowego i przyrodniczego gminy.
3. Adaptacja do zmian klimatu.
4. Rozwój innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku.

D. Przestrzeń

Rozwój przestrzenny gminy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, zwiększenie dostępności i jakości komunikacji publicznej, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej i komunikacyjnej.

1. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy.
2. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy.
3. Poprawa jakości i dostępności infrastruktury technicznej.

Sporządzona analiza potwierdziła zgodność celów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Latowicz na lata 2025-2035 z już opracowanymi i przyjętymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Powyższe wskazuje, że planowana do realizacji rewitalizacja jest kompatybilna z założeniami rozwojowymi i jest jej uzupełnieniem lub wzbogaceniem. Ważnym jest wskazanie, że zadania zaplanowane do realizacji w ramach GPR skupiają się na rozwiązaniu konkretnych problemów, obejmujących grupy mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji. Wykonanie tych zamierzeń pełnić będzie rolę ożywczą dla zamierzeń strategicznych zapisanych w tych dokumentach, a także będzie uzupełniającym impulsem dla rozwoju gminy w ujęciu całościowym dla społeczności lokalnej Gminy Latowicz.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Latowicz na lata 2019-2026

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Latowicz jest dokumentem pokazującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych w gminie. Pokazuje ona obszary problemowe i kierunki działań pozwalające na wyeliminowanie negatywnych zjawisk.

W strategii sformułowano 3 cele operacyjne:

1. Wzrost reakcji społecznej i instytucjonalnej na konflikty domowe i przestępstwa przeciwko rodzinie
2. Działania edukacyjno- profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa drogowego.
3. Wzmacnianie integracji i partycypacji członków lokalnych społeczności w aktywnym życiu gminy; niwelowanie różnic między mieszkańcami stojącymi na drodze do integracji.

Wszystkie operacyjne cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Latowicz na lata 2019-2026 pokrywają się z celem strategicznym GPR Gminy Latowicz na lata 2025-2035, łącznie z jego kierunkami działań, które zakładają aktywizację mieszkańców oraz przeciwdziałanie wkluczeniom.

Strategia Rozwoju Gminy Latowicz na lata 2025- 2035		Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025- 2035	
A. Społeczeństwo	2.Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami. 3. Aktywna i świadoma społeczność lokalna zintegrowana dzięki wysokiej jakości ofercie kulturalnej i poczuciu bezpieczeństwa. 4. Stworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji i spędzania wolnego czasu.	Cel strategiczny 1	Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
C. Środowisko	1.Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2.Zachowanie krajobrazu kulturowego i przyrodniczego gminy.	Cel strategiczny 2	Poprawa infrastruktury społecznej i technicznej obszaru rewitalizacji na rzecz żywienia społeczno-gospodarczego
D. Przestrzeń	1. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy. 2.Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy.		

	3. Poprawa jakości i dostępności infrastruktury technicznej.		
--	--	--	--

Zaplanowane do realizacji projekty w GPR są zgodne z celami strategicznymi Strategia Rozwoju Gminy Łatowicz na lata 2025- 2035.

4. Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

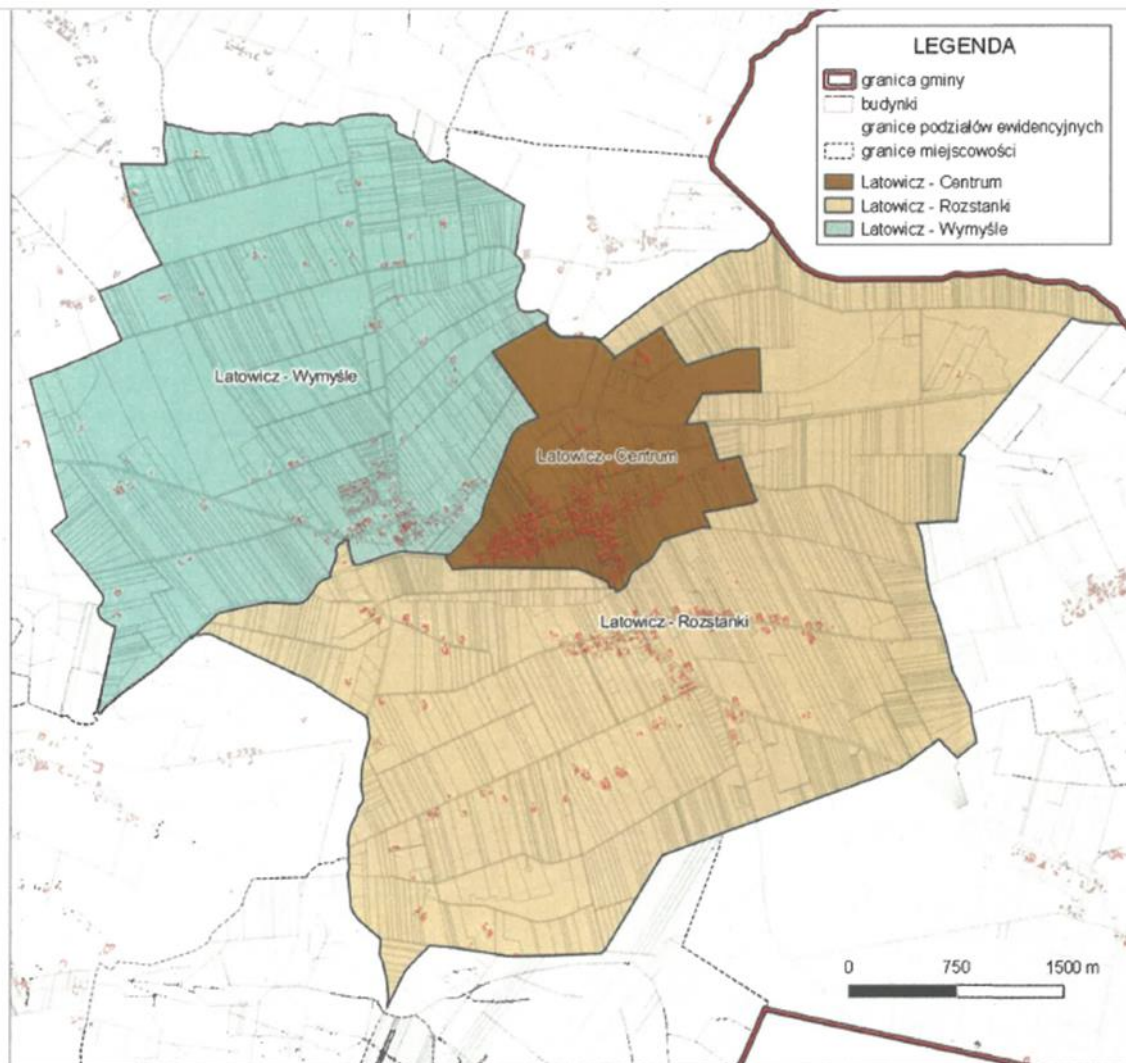
Diagnoza delimitacyjna prowadzi do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w gminie. Wybór OR i OZ zatwierdza Uchwała Nr XI/72/2025 Rady Miejskiej w Łatowiczu z dnia 21 marca 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łatowicz. W poniższych podrozdziałach przedstawiono syntezę diagnozy delimitacyjnej w celu zapoznania się z jej procedurami.

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na początku prac nad diagnozą delimitacyjną dokonano podziału gminy na obszary porównawcze. Zabieg ten miał na celu skuteczniejsze wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podział został wykonany na podstawie naturalnych granic, uwarunkowań historycznych oraz powiązań funkcjonalnych. Wyodrębniono następujące obszary porównawcze (jednostki urbanistyczne):

Łatowicz- Rozstanki	Budy Wielgoleskie	Gołętały	Strachomin
Łatowicz - Centrum	Chyżyny	Kamionka	Transbór
Łatowicz - Wymyślnie	Dąbe Małe	Oleksianka	Waliska
Borówek	Dąbrówka	Redzyńskie	Wężyczyn
Budziska	Generałowo	Stawek	Wielgolas

Mapa 1 Podział gminy Latowicz, części miejskiej na obszary porównawcze

Ryc. 2. Podział wsi Latowicz na jednostki przestrzenne

Źródło: opracowanie własne

Mapa 2 Podział gminy Łatowicz na jednostki przestrzenne

Po uzyskaniu odpowiedniego podziału gminy, przystąpiono do wyboru kryteriów, według których należałoby przeprowadzić szczegółową analizę wyróżnionych obszarów ze względu na wyniki danego wskaźnika. Odpowiednie kryteria delimitacji, zwane również zmiennymi, wskazują na problemy społeczne oraz pozaspołeczne w danej jednostce. W zakresie problemów społecznych dokonano normalizacji danych zastanych (standaryzacja), a następnie opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji. Do analizy trafiły dane udostępnione przez: Urząd Miejski w Łatowiczu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Łatowiczu, Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim, Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim oraz innych ogólnodostępnych danych.

Po otrzymaniu wyników analizy w sferze społecznej, przystąpiono do analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Dzięki wyodrębnieniu jednostek o szczególnym nasileniu problemów w obu sferach, uzyskano podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Uwzględniając ustawowe wymogi w zakresie powierzchni i ludności, wybrano obszar rewitalizacji spośród obszaru zdegradowanego — maksymalnie 20% powierzchni gminy oraz maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę.

4.2 Wyróżnione obszary statystyczne

W poniższej tabeli zestawiono wyżej wymieniony podział gminy na obszary porównawcze z danymi dotyczącymi ich powierzchni oraz liczby mieszkańców.

Tabela 1 Charakterystyka obszarów porównawczych

Numer	Jednostka	Powierzchnia		Ludność	
		ha	Udział %	Liczba	Udział %
1	Latowicz- Rozstanki	1 394	12,22	323	6,12
2	Latowicz - Centrum	248	2,17	602	11,41
3	Latowicz - Wymyślne	931	8,16	421	7,98
4	Borówek	232	2,04	56	1,06
5	Budziska	426	3,74	162	3,07
6	Budy Wielgoleskie	483	4,23	324	6,14
7	Chyżyny	503	4,41	219	4,15
8	Dąbe Małe	666	5,84	236	4,47
9	Dąbrówka	185	1,62	87	1,65
10	Generałowo	224	1,96	81	1,54
11	Gołęta	261	2,29	128	2,43
12	Kamionka	506	4,44	270	5,12
13	Oleksianka	882	7,73	251	4,76
14	Redzyńskie	513	4,50	237	4,49
15	Stawek	211	1,85	74	1,40
16	Strachomin	633	5,55	187	3,55
17	Transbór	684	6,00	342	6,48
18	Waliska	728	6,39	177	3,36
19	Wężyczyn	570	5,00	216	4,10
20	Wielgolas	1 125	9,86	882	16,72
Gmina Latowicz		11 405		5275	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Latowiczu

4.3 Dobór kryteriów delimitacji

Delimitacja analizowanych obszarów oparta jest na doborze odpowiednich zmiennych, różnicujących je ze względu na wyniki danego wskaźnika. Z uwagi na charakter obszarów gminy i występujących tam zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, konieczne było wypracowanie katalogu zmiennych, umożliwiających analizę na każdym poziomie wskazanym w ustawie o rewitalizacji. Przyjęta metodologia w sposób jednoznaczny umożliwia określenie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych na wysokim poziomie uszczegółowienia. W poniższej tabeli zaprezentowano kryteria delimitacyjne w oparciu o katalog i definicje w zakresie użytych zmiennych.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Kategoria	Zmienna	Opis Zmiennej
Strefa społeczna	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z pomocy społecznej na 100 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczu
	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na danym obszarze w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczu

	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczu
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim
	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: KRS rejestr stowarzyszeń
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę dzieci korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczach
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim
	Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim
	Liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi na 100 mieszkańców	Wskaźnik gospodarstw z zaległościami podatkowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Latowiczu
Strefa gospodarcza	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem wyrejestrowanych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców. Źródło danych: CEIDG
	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG
Strefa przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność usług społecznych ((banki, poczta, urząd, przychodnia) na 100 mieszkańców	Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 100 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: badania własne
	Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania przestrzeni publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami.

	przestrzeni publicznej na km ²	We wskaźniku wzięto pod uwagę stopień dostosowania do osób z niepełnosprawnością miejsc parkingowych oraz przejść dla pieszych, podjazdów do budynków. Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Łatowiczu
Sfera środowiskowa	Liczba pomników przyrody na km ²	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie pomników przyrody na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z utrzymaniem i ochroną tych obiektów
	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest. Wartość wskaźnika wyliczono na podstawie całkowitej masy wyrobów azbestowych w stosunku do liczby mieszkańców. Źródło: badania własne
Sfera techniczna	Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (%)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania przestrzeni publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. We wskaźniku wzięto pod uwagę stopień dostosowania do osób z niepełnosprawnością miejsc parkingowych oraz przejść dla pieszych, podjazdów do budynków. Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Łatowiczu
	Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytkowych na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z konserwacją i modernizacją historycznych obiektów. Źródło danych: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Źródło: opracowanie własne

4.4 Podsumowanie

Identyfikacja obszaru zdegradowanego została przeprowadzona poprzez analizę czynników problemowych, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują mierniki opisujące powyższe sfery. W przedmiotowym dokumencie poddano analizie wszystkie wymienione sfery, bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań czy raportów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany z uwagi na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych.

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarami szczególnie problemowymi w gminie Łatowicz są:

- obszar Łatowicz- Centrum,
- obszar Budy Wielgoleskie,
- obszar Budziska,
- obszar Kamionka.

W tych obszarach koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz istnieje możliwość nasilenia tych zjawisk i ich przenikania na pozostałe części gminy. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w obszarze społecznym, we wskazanych obszarach, była najwyższa spośród wszystkich jednostek.

Wskazuje to na konieczność podjęcia skutecznej interwencji rewitalizacyjnej zarówno w wymiarze społecznym, jak i infrastrukturalnym. Na wskazanych obszarach konieczne należy wprowadzić zmiany, dzięki którym ich mieszkańcom będzie się lepiej żyło, pracowało i spędzało czas wolny.

Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów – sfera społeczna – wartości wskaźników

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba udzielonych świadczeń na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa	Liczby osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba gospodarstw z zaległościami w podatku od nieruchomości lub rolnym lub leśnym	Liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców
1	Latowicz-Rozstanki	323	7	2,17	6	1,86	1	0,31	15	4,64	6	1,86
2	Latowicz Centrum	602	25	4,15	25	4,15	7	1,16	11	1,82	11	1,83
3	Latowicz Wymyślne	421	10	2,37	9	2,14	1	0,24	4	0,95	4	0,95
4	Borówek	56	0	0	0	0	0	0	2	3,57	1	1,78
5	Budziska	162	3	1,85	4	2,47	0	0	5	3,09	2	1,23
6	Budy Wielgoleskie	324	9	2,78	10	3,09	1	0,31	10	3,09	5	1,54
7	Chyżyny	219	0	0	0	0	0	0	2	0,91	0	0
8	Dębe Małe	236	3	1,27	8	3,39	0	0	4	1,69	7	2,97
9	Dąbrówka	87	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,15
10	Generałowo	81	0	0	0	0	0	0	2	2,47	0	0
11	Gołęta	128	1	0,78	1	0,78	0	0	5	3,91	5	3,91
12	Kamionka	270	10	3,70	7	2,29	0	0	4	1,48	4	1,48

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025- 2035

13	Oleksianka	251	6	2,39	4	1,59	1	0,40	4	1,59	3	1,19
14	Redzyńskie	237	18	7,59	15	6,33	0	0	4	1,69	1	0,42
15	Stawek	74	6	8,11	4	5,40	1	1,35	3	4,05	1	1,35
16	Strachomin	187	2	1,07	4	2,14	0	0	1	0,53	2	1,07
17	Transbór	342	5	1,46	7	2,05	2	0,58	4	1,17	4	1,17
18	Waliska	177	4	2,26	1	0,56	2	1,13	1	0,56	0	0
18	Wężyczyn	216	4	1,85	4	1,85	1	0,46	3	1,39	0	0
20	Wielgolas	882	22	2,49	19	2,15	5	0,57	26	2,95	11	1,25
średnia	Gmina	5275	135	2,56	128	2,43	22	0,42	110	2,08	68	1,29

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba dzieci korzystających z dożywiania w gminie ogółem w 2023r.	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw/ wykroczeń w ruchu drogowym
1	Latowicz- Rozstanki	323	1	0,31	1	0,31	1	0,31	0,31	1
2	Latowicz - Centrum	602	15	2,49	3	0,50	5	0,83	0	0
3	Latowicz - Wymyślnie	421	5	1,19	0	0	0	0	0,47	2
4	Borówek	56	0	0	0	0	2	3,57	0	0
5	Budziska	162	2	1,23	1	0,62	0	0	0,62	1

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025- 2035

6	Budy Wielgoleskie	324	0	0	2	0,62	0	0	0,92	3
7	Chyżyny	219	0	0	2	0,91	0	0	0	0
8	Dębe Małe	236	3	1,37	1	0,42	0	0	0,42	1
9	Dąbrówka	87	0	0	1	1,15	1	1,15	0	0
10	Generałowo	81	0	0	1	1,23	1	1,23	0	0
11	Gołętańki	128	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Kamionka	270	5	1,85	2	0,74	2	0,74	0	0
13	Oleksianka	251	1	0,40	1	0,40	0	0	1,19	3
14	Redzyńskie	237	11	4,64	2	0,84	1	0,42	0,42	1
15	Stawek	74	4	5,40	0	0	0	0	0	0
16	Strachomin	187	3	1,60	2	1,07	1	0,53	0	0
17	Transbór	342	1	0,29	2	0,58	1	0,29	0,29	1
18	Waliska	177	0	0	0	0	0	0	0,56	1
18	Wężyczyn	216	2	0,92	2	0,92	1	0,46	0	0
20	Wielgolas	882	5	0,57	2	0,23	4	0,45	0,34	3
średnia	Gmina	5275	58	1,10	25	0,47	20	0,38	0,32	17

Tabela 4 Syntetyczne wskaźniki degradacji w zakresie sfery środowiskowej, techniczno – gospodarczo- przestrzennej

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Powierzchnia	Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (%)	Dostępność usług społecznych na 100 mieszkańców	Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej na km ²	Dostępność infrastruktury przystankowej na 100 mieszkańców	Liczba obiektów zabytkowych na km ²	Liczba pomników przyrody na km ²	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
1	Latowicz-Rozstanki	323	13,94	17,39	0	0,36	0,03	0,86	0	102,13	9,29	4,02
2	Latowicz - Centrum	602	2,48	47,83	0,99	4,43	0,17	12,50	0	24,03	12,95	5,31
3	Latowicz - Wymyślnie	421	9,31	0	0	0	0,24	1,07	0	45,03	10,69	3,80
4	Borówek	56	2,32	0	0	0	0	2,58	0	120,93	12,50	3,57
5	Budziska	162	4,26	0	0,62	0	0	2,82	0	85,49	4,32	1,85
6	Budy Wielgoleskie	324	4,83	0	0,31	0	0,31	1,03	0	62,78	4,01	1,85
7	Chyżyny	219	5,03	0	0,46	0	0	0,79	0	101,63	4,11	2,28
8	Dębe Małe	236	6,66	0	0,42	0	0,42	3,75	0,30	112,88	5,51	2,12
9	Dąbrówka	87	1,85	0	1,15	0	0	0,54	0	77,19	8,04	3,45
10	Generałowo	81	2,24	0	0	0	0	0	0	54,05	2,47	1,23
11	Gołętańki	128	2,61	0	0	0	0	5,36	0	66,76	2,34	2,34
12	Kamionka	270	5,06	0	0,37	0	0,37	0,79	0	71,53	5,18	1,11
13	Oleksianka	251	8,82	0	0,40	0,11	0,40	2,72		65,65	7,17	3,98
14	Redzyńskie	237	5,13	0	0,42	0	0,42	7,99	0	63,31	3,80	2,53
15	Stawek	74	2,11	0	0	0	0	2,84	0	107,54	4,05	1,35
16	Strachomin	187	6,33	0	0,53	0	0,53	2,68	0	101,24	5,88	2,67
17	Transbór	342	6,84	0	0,29	0	0,29	1,31	0,15	69,33	3,80	0,58
18	Waliska	177	7,28	0	0,56	0	0	4,81	0,13	110,12	3,95	1,13
19	Wężyczyn	216	5,70	0	0,92	0	0,46	3,86	0	121,36	6,94	3,24
20	Wielgolas	882	11,25	34,78	0,23	0,71	0,23	1,69	0,35	36,93	8,39	3,85
średnia	Gmina	5275	114,05	26,09	0,38	0,22	0,25	2,60	0,09	67,41	7,16	3,01

4.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar, w którym poza występującym stanem kryzysowym w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Kluczową rolę w delimitacji obszaru zdegradowanego odgrywają negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej. Dodatkowo, w trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego, pod uwagę wzięto oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzenie analizy również pod kątem wymienionych sfer ujawnia i wskazuje problemy, jakimi dotknięte są poszczególne części gminy Latowicz. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, by proces rewitalizacji był skuteczny i efektywny. Wskaźniki z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej wskazują, że w odniesieniu do obszarów porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach podobszarów: Latowicz- Centrum (obszar miejski), Latowicz- Wymyślnie (obszar miejski), Stawek, Borówek, Kamionka, Latowicz- Rozstanki (obszar miejski), Budziska, Budy Wielgoleskie . Na tych obszarach odnotowano najwyższy poziom wskaźnika degradacji społecznej oraz tych czynników w wymiarze techniczno- gospodarczo-środowiskowym, które decydują o uznaniu danego obszaru za zdegradowany.

Tabela 5 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność

Obszar porównawczy	Powierzchnia [ha]	Ludność [os]
Podobszar zdegradowany Latowicz-Centrum	248	602
Podobszar zdegradowany Latowicz-Wymyślnie	931	421
Podobszar zdegradowany Latowicz-Rozstanki	1 394	323
Podobszar zdegradowany Stawek	211	74
Podobszar zdegradowany Borówek	232	56
Podobszar zdegradowany Kamionka	506	270
Podobszar zdegradowany Budy Wielgoleskie	483	324
Podobszar zdegradowany Budziska	426	162
Suma obszar zdegradowany	4 431	2 232
Gmina Latowicz	11 405	5 275
Obszar zdegradowany w stosunku do całości gminy	38,85%	42,31%

Źródło: opracowanie własne

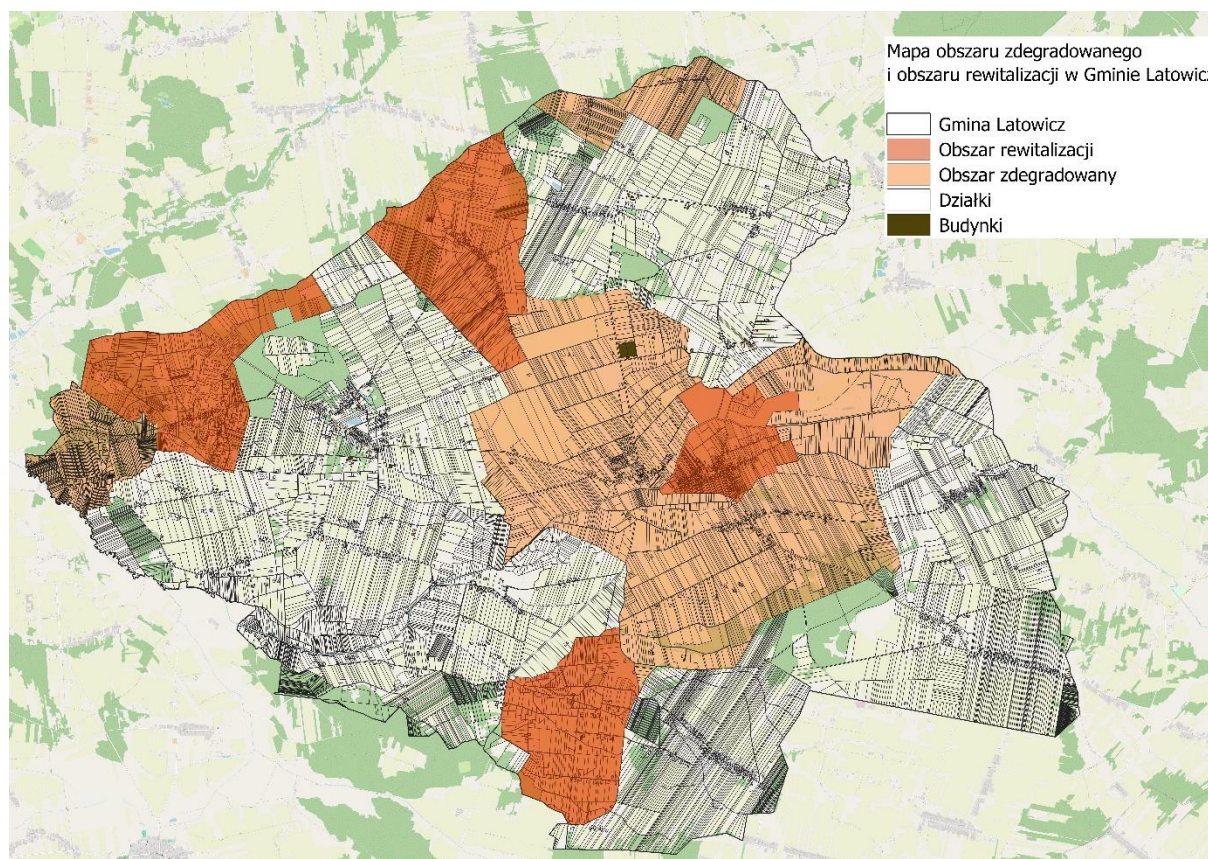
Tabela 6 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany	2 232	42,31	4 431	38,85
Obszar rewitalizacji	1 358	25,74%	1 663	14,58%
Podobszar Latowicz- Centrum	602	11,41	248	2,17
Podobszar Budy Wielgoleskie	324	6,14	483	4,23

Podobszar Budziska	162	3,07	426	3,73
Podobszar Kamionka	270	5,11	506	4,43

Źródło: opracowanie własne

Mapa 3 Obszary zdegradowane i rewitalizacji w Gminie Latowicz

Podobszar rewitalizacji Latowicz- Centrum - obszar wydzielony w ramach sołectwa położonego w mieście Latowicz. Podobszar rewitalizacji Latowicz- Centrum ma powierzchnię 248 ha stanowi 2,17% całej powierzchni gminy a liczba zamieszkującej go ludności to 602 osób, co stanowi 6,14% ludności gminy. Podobszar ten obejm następujące ulice: Grundowa, Polna, Antoniego Kuźniarskiego, Wincentego Witosa, Ogrodowa, Królowej Bony, Tadeusza Kościuszki, Świętego Ducha, Rynek, Senatorska. Na tym obszarze zlokalizowane są instytucje publiczne takie jak Urząd Miasta i Gminy, Biblioteka Publiczna, kościół parafialny, Komenda Policji, szkoła i placówki usługowe. Jest to obszar gęsto zaludniony, przypada 242,74 osoby/km².

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi, jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych ze znacznym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, znaczny odsetek osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa i niepełnosprawności). Ponadto w tym obszarze mieszka duży odsetek osób bezrobotnych. Na obszarze tym współwystępują problemy w sferze gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji Budy Wielgoleskie- obszar wydzielony w ramach gminy Latowicz. Jest to teren zabudowy jednorodzinnej, wykorzystywany rolniczo. Podobszar rewitalizacji Budy Wielgoleskie o powierzchni 483 ha stanowi 4,23% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 270 osób, co stanowi 5,11% liczby ludności gminy. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (liczba udzielonych świadczeń pomocy

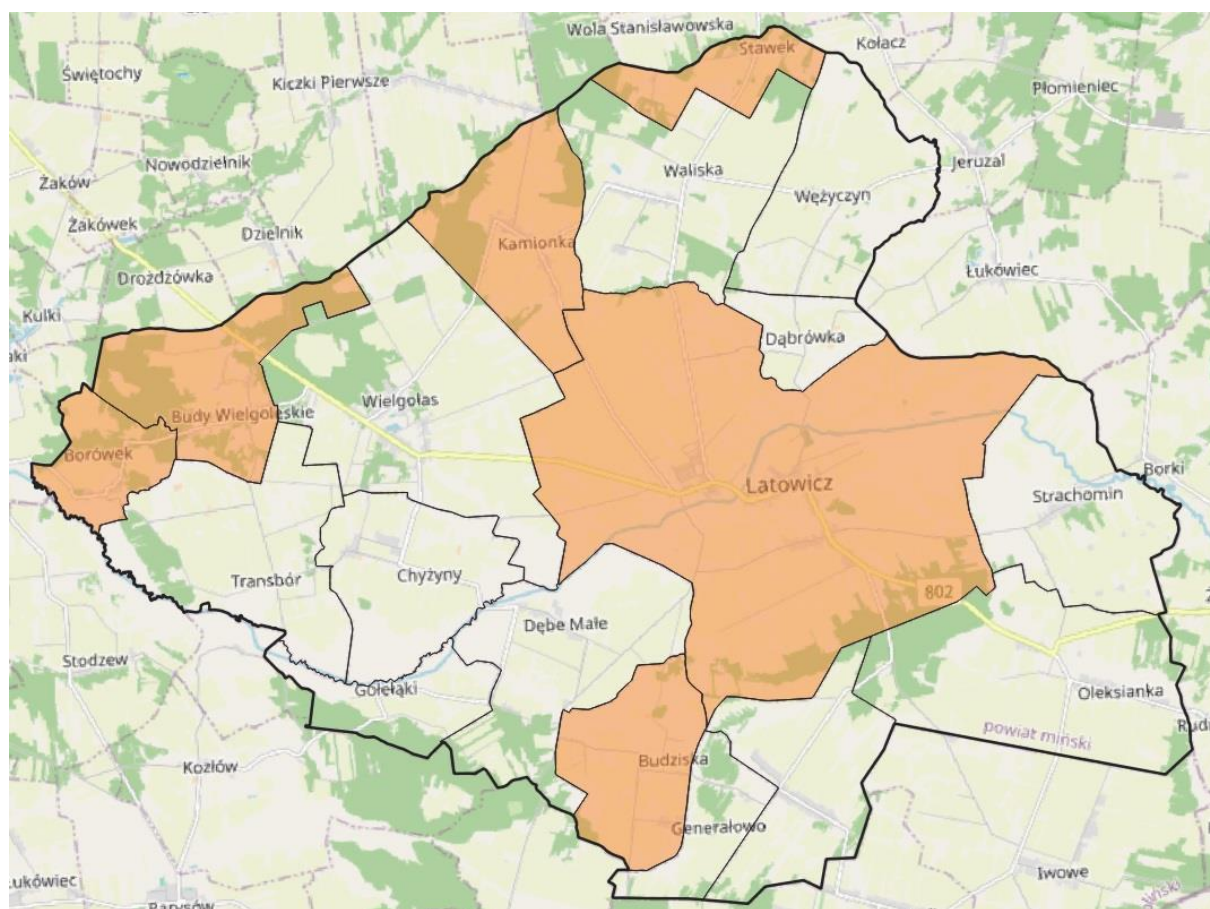
społecznej, liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa, liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi, bezrobocie, liczby zdarzeń drogowych) i współwystępujących problemów w sferze gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji Budziska- obszar wydzielony w ramach gminy Latowicz o charakterze rolniczym z zabudową jednorodzinną. Podobszar rewitalizacji Budziska o powierzchni 426 ha stanowi 3,73% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 324 osób, co stanowi 6,14% liczby ludności gminy. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi, bezrobocie, liczba dzieci korzystających z dożywiania, liczby zdarzeń drogowych) i współwystępujących problemów w sferze gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji Kamionka- obszar wydzielony w ramach gminy Latowicz o charakterze rolniczym z zabudową jednorodzinną. Podobszar rewitalizacji Kamionka o powierzchni 506 ha stanowi 4,43% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 324 osób, co stanowi 6,14% liczby ludności gminy. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (ilość udzielonych świadczeń pomocy społecznej, bezrobocie, liczba dzieci korzystających z dożywiania, liczby przestępstw) i współwystępujących problemów w sferze gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 1 663 ha (14,58% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 1 358 osób (25,74% mieszkańców). Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie odnośnie do obszaru oraz liczby ludności.

Mapa 4 Obszary zdegradowane w gminie Latowicz

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji (Dz.U 2021, poz. 485 z późn. zm.) gminny program rewitalizacji powinien zawierać „szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”. Niniejszy rozdział jest odpowiedzią na wskazane oczekiwanie.

Szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji przeprowadzono w oparciu o zgromadzone dane zastane (jakościowe i ilościowe), wyniki ankiet przeprowadzonych we współpracy ze społecznością lokalną, spacer studyjne i spotkania warsztatowe poświęcone problemom obszaru rewitalizacji. Zaprezentowana analiza jest zatem wypadkową zastosowanych, zróżnicowanych technik badawczych, które umożliwiły zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji oraz zidentyfikowanie lokalnych potencjałów.

Analizowany obszar rewitalizacji został wyznaczony decyzją Rady Miejskiej w Latowiczu z dnia 21 marca 2025 roku (uchwała Nr XI/72/2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Latowicz.

Obszar rewitalizacji składa się z czterech podobszarów:

- Podobszar Latowicz- Centrum,
- Podobszar Budziska,
- Podobszar Budy Wielgoleskie,
- Podobszar Kamionka.

Podobszar rewitalizacji Latowicz- Centrum- część miejska

Pierwsze wzmianki o Latowiczu pojawiły się w 1238 roku jako wsi w posiadaniu rodu Powatów. W 1300 roku należał do książąt mazowieckich – Siemowita II i Trojdena. W XI wieku założono tu parafię i wzniesiono pierwszy drewniany kościół pw. św. Wawrzyńca. 4 października 1420 roku Latowicz otrzymał prawa miejskie chełmińskie, a 17 lipca 1423 roku ich potwierdzenie od księcia mazowieckiego Janusza I Starszego. Latowicz otrzymał ławę, urząd burmistrza, sąd miejski, wytyczono obszerny rynek o wymiarach 260x180m, wybudowano ratusz, wagę, postrzygalnię, łaźnię miejską, ustanowiono cotygodniowe targi we czwartki i cztery jarmarki w roku. Latowicz otrzymał herb: Baranka Bożego z białą chorągiewką – symbol Zmartwychwstałego Chrystusa. Miasto rozwijało się. W 1565 roku posiadało 265 murowanych domów, brukowane ulice, liczyło 1500 mieszkańców i 102 rzemieślników zorganizowanych w trzy cechy: kuśnierski, szewski i krawiecki. Staw okalający miasto był największy na Mazowszu, na grobli wybudowano dwa młyny.

Latowicz wyniszczyły XVII-wieczne wojny, a głównie potop szwedzki. W 1660 roku w mieście ocalało 18 domów, 100 mieszkańców i 8 rzemieślników. Upadły cotygodniowe targi. Ziemia leżała odłogiem – z 64½ włók uprawiano tylko 18. Kościół i obiekty użyteczności publicznej zostały zniszczone. W latach 1831–1832 stacjonował w miasteczku 23. Oddział Artylerii i Oddział Gwardii Narodowej tzw. ruchomej (20. Pułk Piechoty). Podczas powstania styczniowego w regionie działały oddziały ks. Stanisława Brzóska, Marcina Borelowskiego z Siennicy i ppor. Pawła Ługowskiego z Latowicza. Car Aleksander II dnia 1 czerwca 1869 roku za udział Latowiczian w powstaniu odebrał osadzie prawa miejskie.

Po 1989 roku miały miejsce negatywne procesy społeczno-demograficzne: wyludnianie, starzenie się społeczności, emigracja ludzi młodych i wykształconych. Proces prywatyzacji doprowadził do upadku i ruiny mleczarni w Latowiczu, upadku lokalnych punktów skupu mleka, ośrodka maszyn rolniczych i koła rolniczego, filii «Ursusa», powolnego upadku sieci sklepów GS.

W latach 1989–2020 władze samorządowe przeprowadziły wiele udanych inwestycji, jak: wybudowanie sieci wodociągów i kanalizacji, oczyszczalni ścieków, urządzenie gminnego wysypiska odpadów, doprowadzenie gazu do znacznej części gminy. Przeprowadzono także telefonizację i stworzono sieć telefonii komórkowej, rozbudowano i zmodernizowano szkoły w Latowiczu oraz sieć

dróg gminnych (wyasfaltowano drogi pomiędzy prawie wszystkimi miejscowościami w gminie Latowicz). Nastąpił rozwój przedsiębiorczości prywatnej, usług, sieci prywatnych sklepów i sieci transportowej – firma Rapit zapewniła rozwój komunikacji.

W 2022 roku w Latowiczu zrodziła się inicjatywa odzyskania praw miejskich. Na XXXIV sesji Rady Gminy w marcu 2022 podjęto uchwałę w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Latowicz. 1 stycznia 2023 roku doszło do przywrócenia statusu miasta.

Podstawowe funkcje miasta i gminy Latowicz są następujące:

- administracyjne:
 - siedziba Urzędu Miasta i Gminy Latowicz
- gospodarcze:
 - rolnictwo,
 - usługowe (lokalna obsługa mieszkańców miasta i gminy- funkcja mieszkaniowa, handlu, usług bytowych, oświaty, służby zdrowia, kultury, wypoczynku codziennego),
 - produkcyjne (małe zakłady produkcyjne).

Głównymi przesłankami delimitacji obszaru rewitalizacji były niepokojące wartości wskaźników dotyczących sfery społecznej oraz obserwowalne negatywne zjawiska społeczne występujące na obszarze. Ponadto wskazany do rewitalizacji obszar składa się z istotnych dla rozwoju elementów, w szczególności obiektów dających możliwości integracji społeczności lokalnej, rozwoju gospodarczego i turystycznego. Obszar ten jest swoistym rdzeniem gminy posiadającym znaczny potencjał oddziaływania, poprzez skumulowanie pełnionych funkcji – administracyjnych, społecznych, mieszkaniowych i gospodarczych.

Sfera społeczna

W latach 2015 – 2023 liczba ludności zamieszkująca obszar miejski – centrum gminy Latowicz zmniejszyła się o około 4,37%, co może świadczyć o stopniowym wyludnianiu się tego obszaru. Depopulacja obszaru może prowadzić do utraty funkcji społeczno-gospodarczych obszaru.

Kluczową grupą interesariuszy procesu rewitalizacji, są osoby w trudnej sytuacji życiowej oraz borykające się z problemami społecznymi. W 2023 liczba mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na analizowanym obszarze wyniosła 25 osób co stanowi ponad 7,41% ogólnej liczby osób pobierających świadczenia. Powyższy obszar zamieszkuje również 18,51% ogólnej liczby osób pobierających świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Najwyższe wskaźniki liczby osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców odnotowano w Latowicz -Centrum i wyniósł on 4,15 osoby (przy średniej gminnej wynoszącej 2,43). Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców na omawianym obszarze jest także dużo wyższa niż średnia dla gminy (0,42) i wynosi 1,16. Można zauważyć, że skala zjawiska dotycząca osób korzystających z pomocy społecznej i osób ze szczególnymi potrzebami jest stosunkowo wysoka, co wymaga prowadzenia działań aktywizujących i włączających te grupy osób w życie społeczne. Ponadto z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, istotne jest prowadzenie działań mających na celu likwidację barier architektoniczno-urbanistycznych na obszarze rewitalizacji. Teren ten z uwagi na pełnione funkcje, jego rolę w mieście oraz obecność wielu obiektów użyteczności publicznej wykazuje potrzeby w zakresie dostosowania obiektów do osób ze szczególnymi potrzebami.

Ponadto obserwuje się tu także zwiększoną liczbę dzieci korzystających z dożywiania. Wskazane problemy mogą być pochodną między innymi złej sytuacji materialnej rodzin. Jak wskazano w diagnozie delimitacyjnej obszar rewitalizacji Latowicz- Centrum boryka się z problemem ponadnormatywnego poziomu bezrobocia, a przeprowadzone badania ankietowe (opisane szczegółowo w dalszej części rozdziału) potwierdzają, że możliwość znalezienia atrakcyjnego zatrudnienia czy też podniesienie swoich kompetencji zawodowych jest bardzo trudne ze względu na ograniczony rynek pracy.

Sfera gospodarcza

Na terenie Latowicz- Centrum liczba prowadzonych działalności gospodarczych jest stosunkowo wysoka i wynosi 12,95 przedsiębiorstw na 100 mieszkańców, przy średniej wartości dla gminy na poziomie 7,16. Jednakże obserwujemy dużą liczbę podmiotów z zawieszoną działalnością lub wyrejestrowanych 5,31 i jest to także wartość wyższa niż średnia dla gminy (3,01).

Sfera techniczna

Na obszarze jest wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej, świeckiej oraz wiele śladów osadniczych co generuje wysokie koszty ich utrzymania. Przy pracach modernizacyjnych należy pamiętać, iż obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków wymagają odrębnych uzgodnień. Biorąc pod uwagę Centrum, odnotowano łącznie 4 obiekty użyteczności publicznej dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto w Latowicz- Centrum jest utwardzony parking z miejscami dla jednej osoby z niepełnosprawnościami oraz przejścia dla pieszych dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (6). Biorąc pod uwagę liczbę osób z niepełnosprawnościami nie są to wartości zadawalające.

Sfera środowiskowa

Jednym z istniejących zagrożeń środowiskowych jest problem występowania azbestu. Włókna azbestu mają średnicę czterokrotnie cieńszą od ludzkiego włosa. Może to powodować chorobę zwaną azbestozą. Pył azbestowy nie tylko zanieczyszcza płuca, ale i mechanicznie je uszkadza - ostre drobinki drażnią śluzówkę, co powoduje zwłóknienie tkanki płucnej i pośrednio proces nowotworowy, a organizm nie jest w stanie rozpuścić włókien azbestu ze względu na ich dużą odporność chemiczną. Na omawianym obszarze ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca wynosi 24,03 m² jest niższa niż średnia dla gminy (67,41m²).

Powietrze atmosferyczne jest czynnikiem, który w sposób bezpośredni decyduje o warunkach życia człowieka. Na terenie miasta tło zanieczyszczeń powietrza kształtują źródła antropogeniczne- lokalne punktowe źródła zanieczyszczeń (paleniska domowe, małe kotłownie), emitujące pył, tlenki azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla) szczególnie uciążliwe w okresie jesienno- zimowym.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza sfery funkcjonalno-przestrzennej obszaru Latowicz- Centrum wskazuje na brak przystanków komunikacyjnych co świadczy o organicznej dostępności transportu publicznego.

Po trzecie, nie wszystkie budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób o ograniczonej sprawności. Należy zwrócić uwagę na ten problem i podjąć kroki w celu dostosowania budynków, aby stały się bardziej dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w kontekście stosunkowo wysokiej liczby beneficjentów pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności.

Tabela 7 Obszar rewitalizacji – część miejska w liczbach

Zmienna	Wartość referencyjna dla gminy Latowicz	Latowicz- centrum
Liczba mieszkańców	5 275	602
Udział liczby mieszkańców w liczbie mieszkańców ogółem	100%	11,41%
Powierzchnia [ha]	11 405	248
Udział w powierzchni gminy	100%	2,17%
Liczba udzielonych świadczeń na 100 mieszkańców	2,56	4,15

Liczby osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,43	4,15
Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	0,42	1,16
Liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi na 100 mieszkańców	2,08	1,82
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,29	1,83
Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	1,10	2,49
Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,47	0,50
Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	0,38	0,83
Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,32	0,00
Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (%)	26,09	47,83
Dostępność usług społecznych na 100 mieszkańców	0,38	0,99
Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej na km2	0,22	4,43
Dostępność infrastruktury przystankowej na 100 mieszkańców	0,25	0,17
Liczba obiektów zabytkowych na km2	2,60	12,50
Liczba pomników przyrody na km2	0,09	0,00
Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	67,41	24,03
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	7,16	12,95
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	5,31	3,01

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Analiza SWOT – podobszar Latowicz- Centrum

Mocne strony	Słabe strony
Potencjał obszaru jako „centrum”	Wysoka liczba beneficjentów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
Wysoka liczba podmiotów gospodarczych	Niski przyrost naturalny
Występowanie obiektów o znacznym potencjale turystycznym	Odpływ ludności
Niezanieczyszczone środowisko	Wysoka liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa
Dobry stan infrastruktury oświatowej i sportowej	Rynek pracy dający ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia
Duża aktywność Klubu Seniora	Oddalenie od większych miast,
Lokalizacja centrum miejscowości na obszarze historycznym	Brak infrastruktury turystycznej
Wysoka aktywność mieszkańców	Brak terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną
Szanse	Zagrożenia

Uwolnienie potencjału obszaru dzięki działaniom rewitalizacyjnym	Zmieniająca się dynamicznie struktura problemów społecznych, będących pochodną starzenia się społeczeństwa (odpływ migracyjny młodych)
Wzrost dostępności środków zewnętrznych	Pogłębiający się kryzys gospodarczy i wzrastające ceny energii
Wykorzystanie potencjału turystycznego do rozwoju gminy i jej promocji	Niestabilna polityka państwa, częste zmiany w systemie prawnym, reformy podatkowe
Pozyskanie inwestorów i partnerów na rzecz realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Brak mieszkań socjalnych
Rozwój bazy turystycznej	

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka – część wiejska

Budziska – wieś sołecka, pierwsze wzmianki o wsi pojawiły się po raz pierwszy w 1662 r., jako posiadłości należącej do dóbr Dębe Małe. Najstarsze ślady osadnictwa na terenie miejscowości pochodzą z późnego paleolitu i są to fragmenty narzędzi krzemiennych. Znajduje się tu cmentarzysko obrządku ciałopalnego. W latach 1526–1795 wieś należała do starostwa latowickiego. W 1827 r. wieś liczyła 12 domów i 109 mieszkańców, zaś w 1880 r. liczba domów wzrosła do 17. W 1932 r. wieś liczyła 35 domów i ok. 190 mieszkańców. Obecnie wieś zamieszkuje 162 osoby.

Budy Wielgoleskie - wieś sołecka. Najstarsze ślady osadnictwa w miejscowości to okrzeski krzemienne z epoki neolitu, odnajdywane przy drodze do Starogrodu, prawdopodobnie pozostałość pracowni krzemiennej. Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w dokumentach parafii Latowicz w 1864 r. Pierwsi mieszkańcy zajmowali się wytopem smoły drzewnej, wyrobem popiołu i potażu, dlatego nazywano ich „smolarze”, „popielarze”, W 1880 r. wieś liczyła 56 domów i około 340 mieszkańców. W 1930 r. mieszkańcy zaangażowali się w budowę Kaplicy Zjawienia w Wielgolesie. Obecnie wieś zamieszkuje 324 osoby.

Kamionka - wieś sołecka. Najstarsze ślady osadnictwa na terenie miejscowości pochodzą z epoki kamiennej i są to znalezione na pobliskich polach wyroby krzemienne. Odkryto tu naczynia z popiołami i ceramikę z okresu wczesnego średniowiecza. Pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z 1524 r. W XVI w. wieś liczyła 18 i pół włók ziemi, 30 domów i 180 mieszkańców. W 1613 r. liczba domów spadła do 19, a mieszkańców do 120. Najazd szwedzki spustoszył wioskę – w 1660 r. zasianych było 1½ włóki ziemi, ocalało 5 domów. W XX-leciu międzywojennym Kamionka liczyła 30 domów. W Nowej Wsi usytuowany był wiatrak kozłak. Dnia 1 XI 1930 r. powstała Ochotnicza Straż Pożarna a w 1935 r. zostało założone Koło Gospodyń Wiejskich. Obecnie wieś zamieszkuje 270 osób.

Podstawowe funkcje miejscowości Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka są następujące:

- o mieszkaniowe
- o gospodarcze (rolnictwo, jednoosobowa działalność gospodarcza)
- o kulturalne (Koła Gospodyń Wiejskich, OSP).

Sfera społeczna

W latach 2015 – 2023 liczba ludności zamieszkująca obszar wiejski –gminy Latowicz zmniejszyła się o 31 osób co może świadczyć o stopniowym wyludnianiu się tego obszaru. Depopulacja obszaru może prowadzić do utraty funkcji społeczno-gospodarczych obszaru. Na obszarze tym zauważmy bardzo duży udział osób w wieku poprodukcyjnym i wynosi 16,27 % (w 2023r.) w stosunku do liczby osób zamieszkujących ten obszar. Relatywnie wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym świadczy o zaistnieniu zjawiska renty demograficznej – korzystnie wpływającej na dynamikę rozwoju gospodarczego, ale także wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa gminy. Niekorzystne czynniki demograficzne (brak znaczącego wzrostu liczby urodzeń, migracje), jak również

niepokojący trwały trend spadku liczby ludzi młodych w połączeniu z przechodzeniem w wiek emerytalny osób będących obecnie w wieku produkcyjnym, mogą pogarszać wskaźnik obciążenia demograficznego w perspektywie długookresowej. W stosunku do 2016 roku liczba ludności gminy wskazuje na stały spadek ludności w wieku produkcyjnym a stały wzrost w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym.

Kluczową grupą interesariuszy procesu rewitalizacji, są osoby w trudnej sytuacji życiowej oraz borykające się z problemami społecznymi. Ważnym czynnikiem określającym skalę problemów społecznych jest liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców. Średnio dla gminy Latowicz przywołany wskaźnik wynosi 2,43%. Na terenie rewitalizowanym jest on powyżej średniej dla gminy, najwyższy jest w Kamionce 3,70.

Najwyższe wskaźniki liczby osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców na omawianym obszarze odnotowano w Budach Wielgoleskich i wyniósł on 3,09 osoby (przy średniej gminnej wynoszącej 2,43). Można zauważyć, że skala zjawiska dotycząca osób korzystających z pomocy społecznej i osób starszych jest stosunkowo wysoka, co wymaga prowadzenia działań aktywizujących i włączających te grupy osób w życie społeczne. Ponadto z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, istotne jest prowadzenie działań mających na celu likwidację barier architektoniczno-urbanistycznych na obszarze rewitalizacji.

Analiza sfery społecznej obejmuje także dane związane z występowaniem bezrobocia na terenie obszarów rewitalizowanych. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w Budach Wielgoleskich (1,54) i Kamionce (1,48) jest powyżej średniej dla gminy wynoszącej 1,20.

Teren rewitalizacji na obszarach wiejskich charakteryzuje się dużym udziałem gospodarstw z zaległościami podatkowymi. W Budziskach i Budach Wielgoleskich wynosi on 3,09 przy średniej dla gminy 2,08.

Sfera gospodarcza

Na terenie obszarów rewitalizowanych - wiejskich liczba prowadzonych działalności gospodarczych jest stosunkowo niska w porównaniu dla liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, dla gminy średnia wynosi 7,16. W miejscowości Budziska 4,32, w Budach Wielgoleskich 4,01 a najlepsza sytuacja jest w Kamionce – 5,18.

Sfera techniczna

Na omawianym obszarze budynki publiczne np. świetlice wiejskie nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Brak jest także parkingów, przejść dla osób z niepełnosprawnościami.

Sfera środowiskowa

Jednym z istniejących zagrożeń środowiskowych jest problem występowania azbestu. Na omawianym obszarze ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca jest wyższa niż średnia dla gminy (67,41m²). W Budziskach wynosi 85,49 m² a w Kamionce 71,53 m².

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza sfery funkcjonalno-przestrzennej obszaru Budzisk wskazuje na brak przystanków komunikacyjnych co świadczy o organicznej dostępności transportu publicznego.

Na omawianym obszarze dostęp do infrastruktury społecznej typu sklepy, apteka, instytucje kultury jest bardzo ograniczony.

Tabela 9 Obszar rewitalizacji – część wiejska w liczbach

Zmienna	Wartość referencyjna dla gminy Latowicz	Budziska	Budy Wielgoleskie	Kamionka
Liczba mieszkańców	5 275	162	324	270
Udział liczby mieszkańców w liczbie mieszkańców ogółem	100%	3,07	6,14	5,12
Powierzchnia [ha]	11 405	426	483	506
Udział w powierzchni gminy w %	100%	3,74	4,23	4,44
Liczba udzielonych świadczeń na 100 mieszkańców	2,56	1,85	2,78	3,70
Liczby osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,43	2,47	3,09	2,29
Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	0,42	0,00	0,31	0,00
Liczba gospodarstw z zaległościami podatkowymi na 100 mieszkańców	2,08	3,09	3,09	1,48
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,29	1,23	1,54	1,48
Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	1,10	1,23	0,00	1,85
Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,47	0,62	0,62	0,74
Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	0,38	0,00	0,00	0,74
Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,32	0,62	0,92	0,00
Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (%)	26,09	0,00	0,00	0,00
Dostępność usług społecznych na 100 mieszkańców	0,38	0,62	0,31	0,37
Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej na km ²	0,22	0,00	0,00	0,00
Dostępność infrastruktury przystankowej na 100 mieszkańców	0,25	0,00	0,31	0,37
Liczba obiektów zabytkowych na km ²	2,60	2,82	1,03	0,79
Liczba pomników przyrody na km ²	0,09	0,00	0,00	0,00
Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	67,41	85,49	62,78	71,53
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	7,16	4,32	4,01	5,18
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	5,31	1,85	1,85	1,11

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Analiza SWOT – podobszar Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka

Mocne strony	Słabe strony
Niezanieczyszczone środowisko	Wysoka liczba beneficjentów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
Dobrze rozwinięte rolnictwo	Niski poziom obsługi komunikacyjnej
Działalność organizacji społecznych (Koło Gospodyń Wiejskich, OSP)	Odptyw ludności, starzenie się ludności
Lokalizacja obiektu pełniącego ważne funkcje społeczne i kulturalne (świątelnia wiejska)	Rynek pracy dający ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia
	Oddalenie od większych miast,
	Brak infrastruktury turystycznej
	Ponadnormatywny poziom bezrobocia
	Brak infrastruktury technicznej- kanalizacyjnej, wodociągowej
Szanse	Zagrożenia
Uwolnienie potencjału obszaru dzięki działaniom rewitalizacyjnym	Zmieniająca się dynamicznie struktura problemów społecznych, będących pochodną starzenia się społeczeństwa
Wzrost dostępności środków zewnętrznych	Pogłębiający się kryzys gospodarczy i wzrastające ceny energii
Pozyskanie inwestorów i partnerów na rzecz realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Niestabilna polityka państwa, częste zmiany w systemie prawnym, reformy podatkowe
Poprawa dostępności obiektów umożliwiająca rozwój społeczny i turystyczny miejscowości	Problemy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację inwestycji

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badań ankietowych

Na potrzeby pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono również badania ankietowe z udziałem mieszkańców gminy Latowicz. Badanie dotyczyło trafności wyznaczenia obszaru rewitalizacji, jego mocnych i słabych stron oraz deficytów i potencjałów. Badanie zostało przeprowadzone na przełomie lutego i marca 2025. W badaniu wzięło udział 30 osób (w całości wypełniły ankietę) a 135 osób tylko przeczytało.

Zdecydowana większość badanych (63,3%) potwierdziła, iż wskazany obszar rewitalizacji został wybrany trafnie.

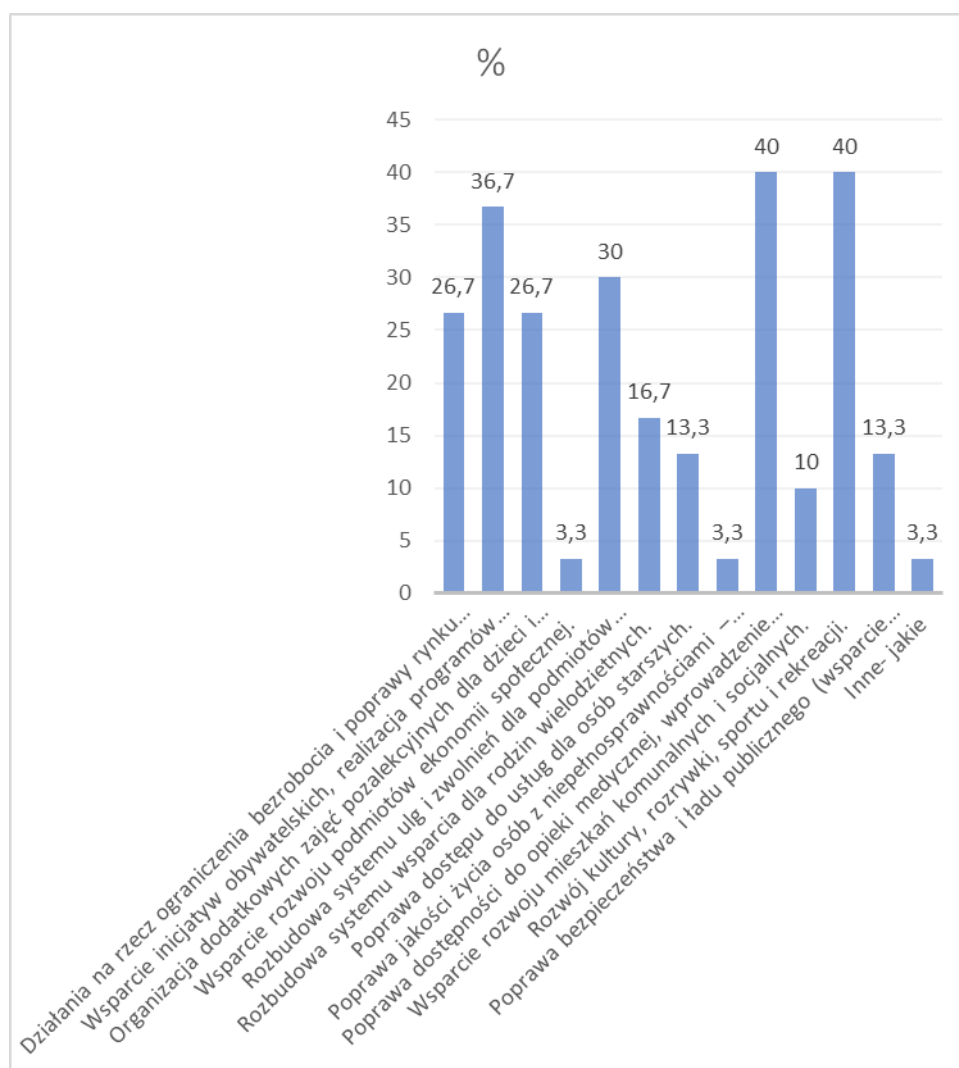
W kolejnym pytaniu respondentów poproszono o wskazanie 5 najważniejszych problemów z którym borykają się mieszkańcy wskazanych obszarów. Mieszkańcy wskazali, że najważniejsze są:

- Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym (uboga oferta kulturalna, brak wystarczającej ilości i rodzaju zajęć dodatkowych, brak lub niewielka liczba i różnorodność kół zainteresowań)- 60%,
- Zły stan, brak, niska dostępność oraz niski poziom estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych (place zabaw, tereny zieleni, parki, skwery, miejsca sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowe, ścieżki rowerowe itp.)- 43,3%
- Słaby dostęp do obiektów usługowych i handlowych lub ich niska jakość- 40,0%,
- Zły stan, brak lub niska dostępność do obiektów i miejsc umożliwiających integrację mieszkańców- 43,3%.

W następnym pytaniu zadaniem respondentów było wskazanie najważniejszych przedsięwzięć, które powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych na wskazanym obszarze. Wg mieszkańców najbardziej istotne przedsięwzięcia to:

- Rozwój kultury, rozrywki, sportu i rekreacji- 40,0%,
- Poprawa dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych- 40%,
- Wsparcie inicjatyw obywatelskich, realizacja programów aktywizacji i integracji, programów aktywności lokalnej- 36,7%,
- Rozbudowa systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących nowe miejsca pracy- 30,0%,
- Działania na rzecz ograniczenia bezrobocia i poprawy rynku pracy- 26,7%,
- Organizacja dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży- 26,7%.

W zakresie kwestii społecznych mieszkańcom obszaru najbardziej doskwiera zbyt skromna oferta sportowa i rekreacyjna, a także ograniczona możliwość podjęcia atrakcyjnego zatrudnienia lub rozwoju zawodowego. Dla mieszkańców istotne jest także wspieranie inicjatyw społecznych i aktywizacja ludności. Wskazywać to może na generalną potrzebę pracy nad ofertą spędzania czasu wolnego w gminie Latowicz – zarówno w zakresie jakości oferty, jak i zaplecza infrastrukturalnego.

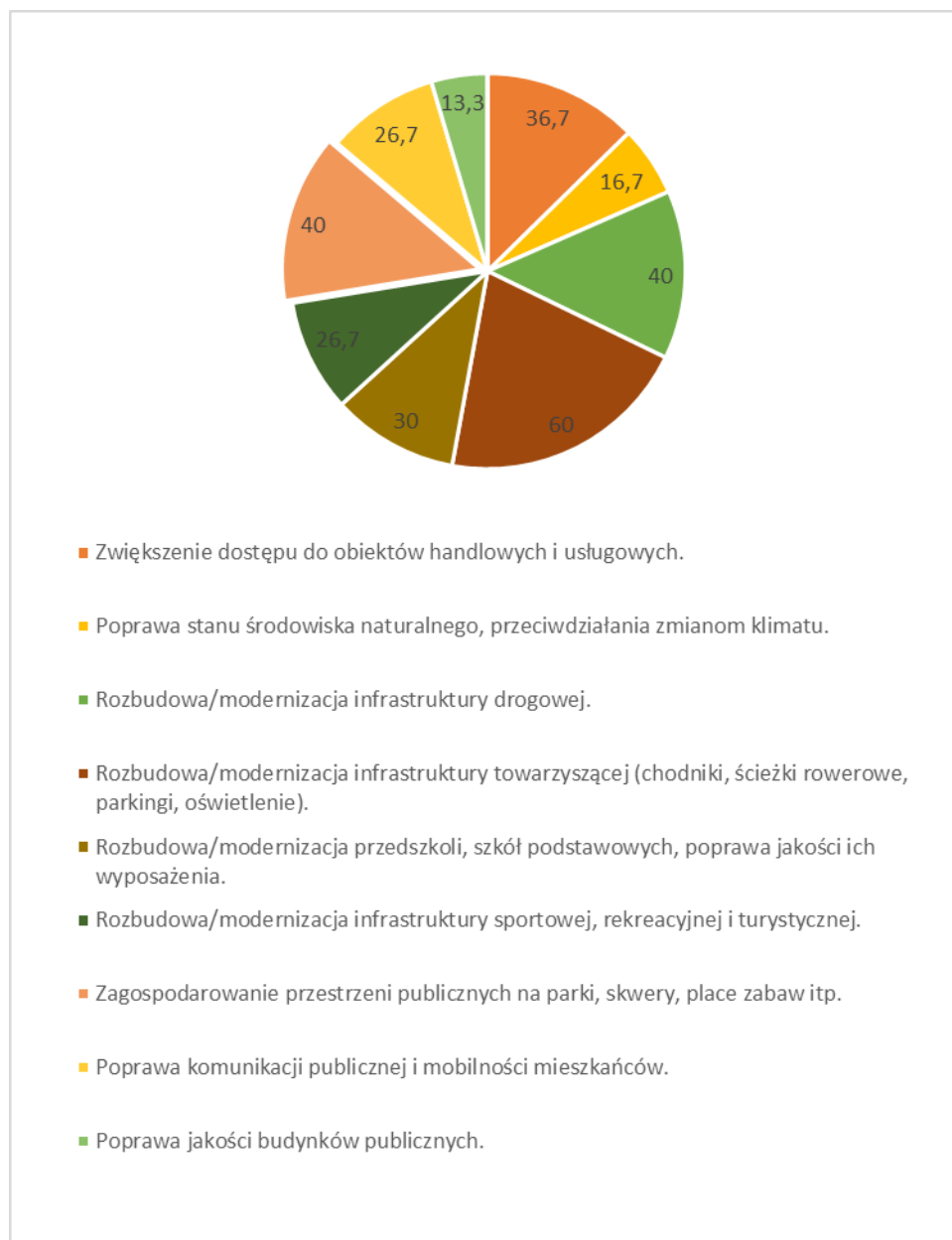
Kolejnym krokiem było wskazanie przez respondentów najważniejszych przedsięwzięć, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk gospodarczych na wskazanym obszarze. Poniżej przedstawiono procentowo odpowiedzi.

Promowanie różnorodnych form samozatrudnienia	26,7
Programy wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zainteresowanych tworzeniem własnej działalności gospodarczej	33,3
Programy wsparcia finansowego dla osób zainteresowanych w tworzeniu własnej działalności gospodarczej	60,0
Rozbudowanie systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych inwestujących na terenie gminy	26,7
Tworzenie specjalnych stref na terenie miasta, objętych preferencyjnymi warunkami dla działalności gospodarczej	20,0
Udostępnianie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	26,7
Inne – jakie?	0

Dodatkowo zapytano respondentów o rodzaje przedsięwzięć, które powinny być realizowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk odczuwalny przez nich na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Ponad połowa respondentów (60,0%) uważa, że rozbudowa/modernizacja infrastruktury towarzyszącej- chodniki, ścieżki rowerowe, parkingi, oświetlenie jest bardzo istotna. Z infrastrukturą towarzyszącą jest ściśle związana rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej (40,0%). Pozwoli to na szybsze przemieszczanie się mieszkańców jednocześnie zmniejszając wydzielanie CO₂ do atmosfery, wpłynie to także na poprawę bezpieczeństwa lokalnej społeczności i pozwoli rozwijać turystykę.

Dla mieszkańców bardzo istotne jest zwiększenie dostępności do obiektów handlowych i usługowych (36,7%) oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp.

Ocena zagrożeń w sferach pozaspołecznych koresponduje z wcześniej zdiagnozowanymi deficytami.

5.1 Podobszary rewitalizacji – tereny zalewowe

Analizując sytuację podobszarów rewitalizacji pod kątem fizyczno-geograficznym, jest to teren położony w dorzeczu Wisły, na obszarze regionu wodnego Środkowej Wisły. Określa to dokument pt. „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 roku).

Podobszar rewitalizacji Latowicz- Centrum w gminie Latowicz posiada tereny położone na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią projekty zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Latowicz będą uwzględniać uwarunkowania prawne związane z lokalizacją na tzw. obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Dla rzeki Świder sporządzone zostały mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego w ramach wstępnej oceny ryzyka powodziowego przygotowanej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz projektu ISOK – Hydroportal. Wyżej wymienione obszary w okolicach miejscowości Latowicz przedstawia poniższa mapa.

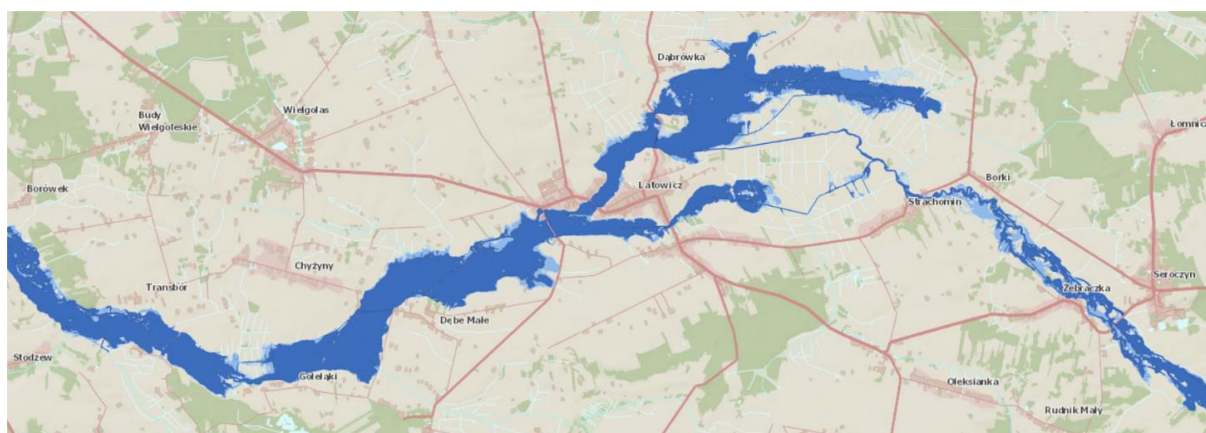
**Rysunek 1. Obszary zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat) rzeki Świder (kolor błękitny)
na tle gminy Latowicz**

Źródło: ISOK – Hydroportal, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Na terenie gminy Latowicz istnieje również ryzyko wystąpienia zagrożenia powodziowego, które związane jest z doliną rzeki Świder. Rozmiary i obszary występowania zagrożenia powodziowego są zmienne i trudne do przewidzenia. Wiąże się to w dużej mierze ze stanem zabezpieczenia zagrożonych terenów technicznymi urządzeniami przeciwpowodziowymi.

**Rysunek 2. Obszary zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat) rzeki Świder (kolor błękitny)
na tle gminy Latowicz**

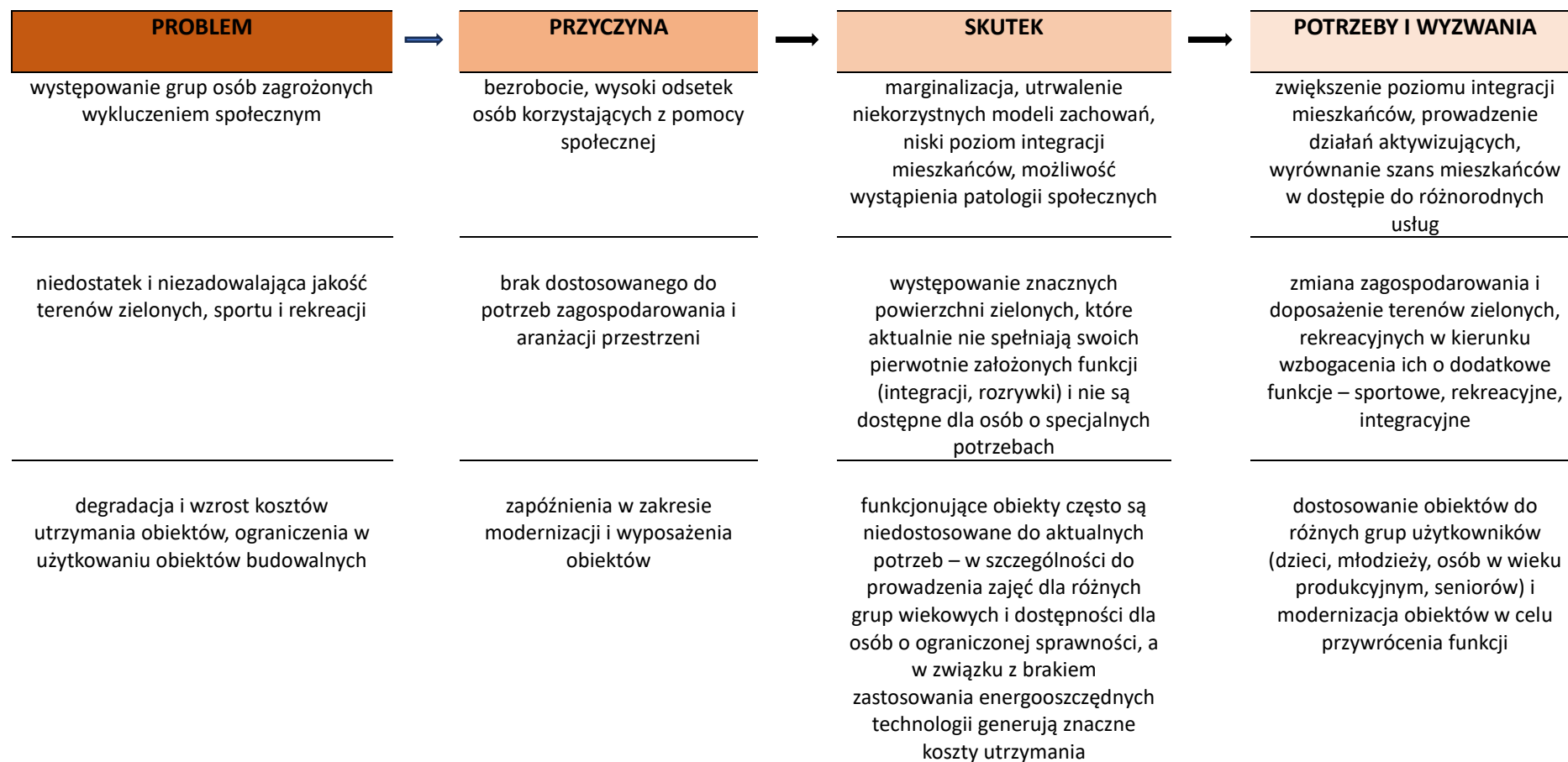

Źródło: ISOK – Hydroportal, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Dla potencjalnych projektów zlokalizowanych na obszarach zalewowych będą obowiązywać odrębne przepisy, tj. m.in. zakazy określone w art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego. W jego myśl na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występuje bezwzględny zakaz lokalizowania nowych cmentarzy, gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wodę, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Należy brać pod uwagę, że w sytuacji gdy przedsięwzięcie rewitalizacyjne realizowane będzie na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, wymagane będzie zastosowanie odpowiednich technologii, materiałów, zabezpieczeń sieci i urządzeń minimalizujących ryzyko strat, do których mogłoby dojść w wyniku powodzi.

Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji

Aktualne negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji w gminie Latowicz są ze sobą powiązane i wzajemnie się warunkują. W przypadku analizy obszaru widoczny jest ciąg przyczynowo- skutkowy. Zidentyfikowane zjawiska rodzą istotne problemy na obszarze, a ich skutki wpływają na obecną sytuację. Poniżej przedstawiono listę zidentyfikowanych przyczyn problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja jest prezentacją przyszłego stanu obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Służy za wzór, który interesariusze Programu Rewitalizacji chcieliby osiągnąć poprzez realizację celów rewitalizacyjnych oraz przy uwzględnieniu odpowiednich warunków zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Wizja obszaru rewitalizacji
Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych gmina Łatowicz jest dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem łączącym harmonijnie funkcje społeczne, gospodarcze i turystyczne. Atrakcyjne tereny zielone, sportowe i rekreacyjne stanowią miejsca relaksu i realizacji potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne przyczyniły się do rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy, a także zwiększyły atrakcyjność obszaru rewitalizacji i gminy jako miejsca do inwestycji i zamieszkania. Działania aktywizujące wpłynęły na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, a działania integrujące wzmocniły lokalną tożsamość i ograniczyły zjawisko wykluczenia społecznego.

7. Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji

Wizja przedstawia oczekiwany obraz obszaru rewitalizacji po realizacji zaplanowanych na nim zadań. Aby jej osiągnięcie było możliwe, kluczowe jest dokładne wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą określały konkretne kierunki działań. Poniżej prezentowana jest zakładana logika interwencji w zakresie rewitalizacji w gminie:

Główne cele strategiczne obejmują pięć analizowanych sfer:

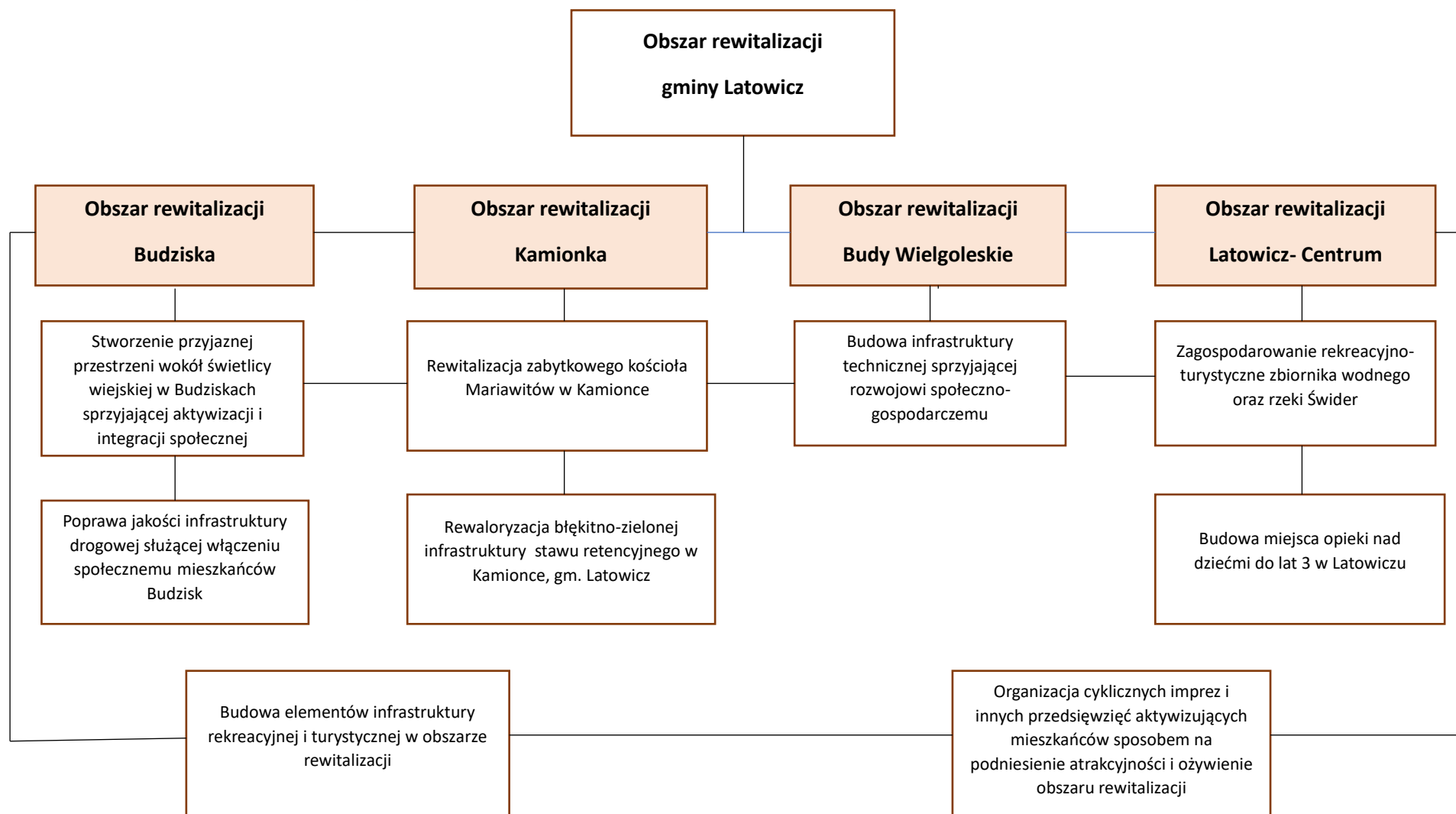
1. społeczną
2. przestrzenną
3. środowiskową
4. gospodarczą
5. techniczną

Cel Strategiczny 1	Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
Cel Strategiczny 2	Poprawa infrastruktury społecznej i technicznej obszaru rewitalizacji na rzecz ożywienia społeczno- gospodarczego

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
1	1.1 Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne) 1.2 Aktywizacja i włączenie społeczne poprzez działania sportowe i rekreacyjne	spadek poziomu aktywności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej występowanie grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, marginalizacją, utrwalenie niekorzystnych modeli zachowań, niski poziom integracji mieszkańców, możliwość wystąpienia patologii społecznych (problemy z alkoholem) obniżający się standard życia mieszkańców między innymi poprzez kurczenie się wpływów podatkowych i obniżanie zdolności inwestycyjnych gminy	• potencjał społeczny w postaci organizacji społecznych • dobrze rozwinięte rolnictwo • obszar historyczny • czyste środowisko	• spadek liczby osób bezrobotnych • spadek liczby klientów OPS • wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą • poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji • większa liczba wydarzeń i imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych • rozwinięte inicjatywy edukacyjne, kulturalne i sportowe • zwiększone uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu społeczno-kulturalnym miasta i gminy • wzrost liczby turystów

2	2.1 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów do potrzeb sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych 2.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej 2.3 Rozwój infrastruktury turystycznej	utrata funkcji obiektów publicznych i brak dostosowania do potrzeb społecznych wysoki poziom degradacji technicznej obiektów niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna wpływająca na jakość życia niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza do potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	• atrakcyjne czyste środowisko • potencjał turystyczny obszaru, możliwość rozwoju turystyki, w szczególności dzięki zbiornikom wodnym oraz terenom leśnym	• poprawa ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji • poprawa wizerunku, estetyki przestrzeni publicznych • aktywne korzystanie z lokalnych przestrzeni publicznych • powstanie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom • poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej, terenów sportowych i rekreacyjnych • rozszerzenie zasobów infrastrukturalnych dla działań kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych • wzrost dostępności do obiektów, w tym użyteczności publicznej, dla osób z niepełnosprawnościami
----------	---	--	--	--

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Podobszar rewitalizacji Budziska

Nazwa przedsięwzięcia			
Stworzenie przyjaznej przestrzeni wokół świetlicy wiejskiej w Budziskach sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Latowicz, KGW Słodkie Babeczki z Budzisk i Generałowa			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
- Niska jakość przestrzeni publicznej - Niska integracja społeczna mieszkańców - Niska aktywność społeczna mieszkańców - Brak poczucia więzi ze wspólnotą lokalną - Brak miejsc sprzyjających rekreacji			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
- Poprawa jakości przestrzeni publicznej i obiektów służących aktywizacji i integracji mieszkańców - Wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców Budzisk i Generałowa - Wzrost stopnia wykorzystania infrastruktury społecznej udostępnionej mieszkańcom			
Odniesienie do celów rewitalizacji			
II.1 Integracja społeczeństwa; II.3 Przeciwdziałanie nierównościom społecznym i wykluczeniu społecznemu; II.4 Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Budowa siłowni zewnętrznej, placu zabaw, budowa oświetlenia placu wokół świetlicy, modernizacja placu wokół świetlicy wiejskiej, modernizacja i doposażenie świetlicy wiejskiej, budowa innych elementów infrastruktury rekreacyjnej			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
- Modernizacja placu polegająca na jego utwardzeniu kostką betonową poprawi dostępność do świetlicy dla osób niepełnosprawnych np. poruszających się na wózkach, - wyznaczenie utwardzonego miejsca do parkowania pojazdów przez osoby niepełnosprawne, -doświetlenie terenu			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
ob. Budziska świetlica wiejska, dz. ew. 329/4			
Okres realizacji			
2026 - 2029			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
100 000,00 zł	0,00	100 000,00	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
200 000 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
-Liczba zmodernizowanych miejsc- przestrzeni publicznych - 1 , statystyki własne - Powierzchnia zmodernizowanych miejsc w przestrzeni publicznej - 1896 m² ,statystyki własne - Liczba zorganizowanych imprez, spotkań, warsztatów i innych przedsięwzięć służących aktywizacji i integracji mieszkańców Budzisk, Generałowa i okolicznych miejscowości 5 /rok, statystyki własne, dane od KGW			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
-Liczba osób korzystających z zmodernizowanej przestrzeni publicznej - 80 os / rok, ankieta/wywiad wśród mieszkańców, dane od sołectwa, KGW			

-Liczba uczestników przedsięwzięć organizowanych z udziałem zmodernizowanej przestrzeni publicznej sprzyjających aktywizacji i integracji mieszkańców -80 /rok, ankieta/wywiad wśród mieszkańców, dane od sołectwa, KGW

Nazwa przedsięwzięcia
Poprawa jakości infrastruktury drogowej służącej włączeniu społecznemu mieszkańców Budzisk
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Łatowicz
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Niska jakość infrastruktury drogowej - Utrudniony dojazd do miejsca pracy/nauki - Niska przedsiębiorczość
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
- Umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury drogowej - Poprawa dostępności do lokalnych obiektów użyteczności publicznej poprzez zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury drogowej
Odniesienie do celów rewitalizacji
III.3 Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, I.2 Wsparcie i rozwój działalności usług publicznych; III.4 Poprawa infrastruktury i bezpieczeństwa transportu publicznego
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Budowa, rozbudowa, przebudowa, remont, modernizacja dróg na terenie sołectwa Budziska oraz fragmentów dróg na terenie sołectw sąsiednich funkcjonalnie powiązanych w tym między innymi: - - Modernizacja (przebudowa i/lub rozbudowa) lub remont drogi gminnej 220704W Generałowo-Budziska-Dębe Małe (ok. 730m) - Modernizacja ul. Granicznej (przebudowa i/lub rozbudowa) (ok 1883 m) - Modernizacja drogi gminnej 220706W Łatowicz -Budziska (przebudowa i/lub rozbudowa) (ok. 1789 m)
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
n/d
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia
Dz. ew. 195 , 101/2, 196 ob. Budziska -dr. publiczna gminna 220706W Dz. ew. 237, 239 ob. Generałowo - droga zwana potocznie 'Graniczna' (droga na pograniczu Budzisk i Generałowa z której korzystają mieszkańcy obydwu miejscowości)

Dz. ew. 391 ob. Budziska -dr. publiczna gminna 220704W			
Okres realizacji			
2025- 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
2 000 000,00 zł	0,00	2 400 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
4 400 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
Długość zmodernizowanej lub wyremontowanej infrastruktury drogowej - 4,4 km, Protokoły odbioru zadania drogowego od wykonawcy robót, Statystyki własne			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób regularnie korzystających z zmodernizowanej infrastruktury drogowej - dane pozyskane od sołectwa, statystyki własne - 500 os. /rok Liczba osób – mieszkańców obszaru rewitalizacji regularnie korzystających z zmodernizowanej infrastruktury drogowej - dane pozyskane od sołectwa, statystyki własne - 150os. /rok			

Podobszar rewitalizacji Kamionka

Nazwa przedsięwzięcia
Rewitalizacja zabytkowego kościoła Mariawitów w Kamionce
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Latowicz
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Degradacja materii zabytków stanowiących dziedzictwo historyczno -kulturalne miejscowości - Niska jakość terenów publicznych - Brak miejsc na terenie sołectwa sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej - Niska integracja społeczna - Brak poczucia więzi mieszkańców ze wspólnotą lokalną
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia

1) Wzrost aktywności i integracji mieszkańców w związku z udostępnieniem nowych miejsc użyteczności publicznej 2) Poprawa jakości terenów publicznych 3) Zachowanie cennych obiektów dziedzictwa historyczno- kulturalnego			
Odniesienie do celów rewitalizacji			
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; II.1 Integracja społeczeństwa; II.2 Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców; III.5 Poprawa jakości technicznej obiektów zabytkowych.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Prace remontowo -konserwatorskie przy zabytkowej kaplicy (kościół) Mariawitów w tym m.in remont dachu, elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej, remont wnętrza i inne niezbędne prace remontowe i konserwatorskie przy kaplicy, zagospodarowanie terenu wokół zabytku m.in zieleń, ogrodzenia, ścieżki , miejsce postojowe dla odwiedzających Adaptacja wyremontowanej kaplicy na cele społeczne i związane z turystyką tj. utworzenie miejsca spotkań mieszkańców przy wspólnej modlitwie oraz utworzenie wystawy przywołującej historię i kulturę mieszkańców Kamionki, w tym nawiązującej do dziejów Mariawityzmu (mniejszość religijna) na Ziemi Łatowickiej.			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
Bez progowe przejścia wewnątrz obiektu			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Dz. ew. 505 ob. Kamionka			
Okres realizacji			
2025 - 2030			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
410 000,00 zł	0,00	790 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 200 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
- Liczba odremontowanych obiektów zabytkowych - 1szt, statystyki własne - Liczba obiektów zabytkowych którym nadano nowe funkcje - 1 szt, statystyki własne			

- Powierzchnia zdegradowanych obszarów poddanych rewitalizacji - 0.1957 ha, statystyki własne
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):
-Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystającej z odremontowanej infrastruktury społecznej - 150 os/rok, statystyki własne, dane od sołectwa
- Liczba turystów odwiedzających obiekt - 150 os/rok, statystyki własne, dane od sołectwa

Nazwa przedsięwzięcia
Rewaloryzacja błękitno-zielonej infrastruktury stawu retencyjnego w Kamionce, gm. Latowicz
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Latowicz, OSP Kamionka
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Niska jakość terenów publicznych - Degradacja środowiska naturalnego spowodowana suszą - Brak miejsc na terenie sołectwa sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej - Niska integracja społeczna - Brak poczucia więzi mieszkańców ze wspólnotą lokalną
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
1) Wzrost aktywności i integracji mieszkańców wokół poddanej rewaloryzacji zielono-błękitnej infrastruktury 2) Poprawa jakości terenów publicznych 3) Poprawa stanu i jakości obiektów przeciwdziałających degradacji środowiska naturalnego
Odniesienie do celów rewitalizacji
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; II.1 Integracja społeczeństwa; II.2 Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców;
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Prace ziemne polegające na przywróceniu technicznych parametrów zbiornika wodnego retencyjnego, zabezpieczenie zbiornika przed utratą parametrów technicznych w przyszłości - zabezpieczenie brzegów elementami betonowymi i drewnianymi itp., budowa elementów które pozwolą na wykorzystanie rekreacyjne zbiornika m.in utwardzona droga zjazdowa, drewniany pomost i inne zagospodarowanie rekreacyjne zbiornika
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
n/d

Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Kamionka, gm. Latowicz, dz. ew. 201/1, 202/1			
Okres realizacji			
2025 - 2028			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochozące ze źródeł krajowych publicznych	pochozące ze źródeł prywatnych	pochozące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochozące z innych źródeł
150 000,00 zł	0,00	150 000,00	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
300 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
-Liczba obszarów środowiskowych poddanych rewaloryzacji- 1 szt.			
-Powierzchnia obszarów środowiskowych poddanych rewaloryzacji - 0,43ha			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób korzystającej z obszarów środowiskowych poddanych rewaloryzacji - 150 os/rok			

Podobszar rewitalizacji Budy Wielgoleskie

Nazwa przedsięwzięcia
Budowa infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Latowicz
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Brak wyposażenia w infrastrukturę techniczną - Niska przedsiębiorczość - Brak warunków do dobrej jakości życia - migracje zewnętrzne - Zanieczyszczenie środowiska naturalnego
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
- Umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez budowę systemów odprowadzania ścieków komunalnych - Umożliwienie poprawy warunków zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej poprzez budowę systemów odprowadzania ścieków komunalnych

Odniesienie do celów rewitalizacji			
I.2 Wsparcie i rozwój działalności usług publicznych;			
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych;			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Budy Wielgoleskie			
Budowa indywidualnych systemów oczyszczalnia ścieków komunalnych - przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach gdzie wybudowanie kanalizacji sanitarnej jest niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione.			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
n/d			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Budy Wielgoleskie gm. Latowicz			
Okres realizacji			
2026 - 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 000 0000,00 zł	0,00	2 000 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
3 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
-Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej - 2,5 km, protokoły odbioru zadania od wykonawcy robót			
-Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - 3, protokoły odbioru zadania od wnioskodawcy			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób- mieszkańców Bud Wielgoleskich korzystających z wybudowanej infrastruktury technicznej – 250 os, statystyki własne,			
Liczba zawartych umów na odbiór ścieków, protokołów przekazania oczyszczalni			

Podobszar rewitalizacji Latowicz- Centrum

Nazwa przedsięwzięcia
Zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zbiornika wodnego oraz rzeki Świder
Nazwa wnioskodawcy

Gmina Latowicz,
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Niska jakość terenów publicznych - Degradacja środowiska naturalnego spowodowana suszą - Brak miejsc na terenie sołectwa sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej - Migracje zewnętrzne - Niska przedsiębiorczość - Bezrobocie
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
-Umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez utworzenie infrastruktury rekreacyjnej sprzyjającej aktywizacji i integracji - Poprawa warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (infrastruktura wokół zbiornika przyciągnie mieszkańców i turystów, co stworzy możliwość utworzenia/prowadzenia działalności gospodarczej np. sprzedaż lodów - Przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego (zbiornik służyć będzie do gromadzenia wody w okresach jej niedoboru (przeciwdziałanie zjawisku suszy) i odwadniania w okresach intensywnych opadów -Poprawa jakości terenów publicznych
Odniesienie do celów rewitalizacji
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; II.1 Integracja społeczeństwa; II.2 Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców;
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
- Zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne zbiornika wodnego po jego wybudowaniu przez Wody Polskie np. ścieżka piesza i rowerowa nad zbiornikiem, plaża, strefa fitness, strefa dla dzieci, strefa pływania, boisko do piłki plażowej, parking, strefa grilla/ogniska, strefa bar, przystań kajakowa i rowerów wodnych , strefa łowisk wędkarskich - Zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne rzeki świder Świder m.in. na odcinku od Strachomina do Latowicza (zbiornik) i Dębe Małe np. przystanie kajakowe, drogi dojazdowe, ścieżki rowerowe i inna infrastruktura turystyczna i rekreacyjna.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Wyznaczone miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia
Latowicz gm. Latowicz, m.in. dz. ew. 841 , 471, 470 ob. Latowicz Strachomin gm. Latowicz , m.in. dz. 295, 539/1, 381/1 Rzeka Świder

Okres realizacji			
2026 - 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 000 0000,00 zł	0,00	2 000 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
3 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
Liczba wybudowanych elementów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej - (ścieżka piesza i rowerowa nad zbiornikiem, plaża, strefa fitness, strefa dla dzieci, strefa pływania, boisko do piłki plażowej, parking, strefa grilla/ogniska, strefa bar, przystań kajakowa i rowerów wodnych , strefa łowisk wędkarskich) - 10szt			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej – 1000 os / rok, statystyki własne			

Nazwa przedsięwzięcia
Budowa miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w Latowiczu (przedsięwzięcie zgłoszone przez mieszkańców podczas warsztatów)
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Latowicz, mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- Niska jakość terenów publicznych - Brak na terenie miejscowości miejsc dla dzieci do lat 3 - Migracje zewnętrzne - Niska przedsiębiorczość - Bezrobocie (w tym bezrobocie kobiet po okresie macierzyństwa)
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
-Umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez utworzenie infrastruktury społecznej zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3 i umożliwiające wcześniejszy powrót rodzicom na rynek pracy; -Poprawa jakości terenów publicznych (jedną z rozważanych lokalizacji obejmuje zdegradowany budynek i teren po piekarni GS Samopomoc Chłopska w Latowiczu)

Odniesienie do celów rewitalizacji			
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; III.1 Poprawa warunków technicznych budynków publicznych i mieszkalnych; III.2 Poprawa efektywności energetycznej budynków; I.4 Podniesienie funkcjonalności obiektów szkolnych i przedszkolnych			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Budowa żłobka w Latowiczu wraz zagospodarowaniem otoczenia np. plac zabaw, parking, chodniki i dojścia i inne			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
Budynek dostosowany do osób niepełnosprawnych : podjazd, pochyty, łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Latowicz gm. Latowicz			
Okres realizacji			
2026 - 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 000 0000,00 zł	0,00	2 000 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
3 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury społecznej- 1szt			
Powierzchnia zdegradowanych terenów , którym nadano nowe funkcje społeczne - 400m ² (0,04 ha)			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób odnoszących korzyści z wybudowanej infrastruktury społecznej – 90 os			

Obszary rewitalizacji- Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka, Latowicz -Centrum

Nazwa przedsięwzięcia			
Budowa elementów infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w obszarze rewitalizacji (przedsięwzięcie zgłoszone przez mieszkańców podczas warsztatów)			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Latowicz, Mieszkańcy obszaru rewitalizacji			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
- Niska jakość terenów publicznych - Niska przedsiębiorczość - Bezrobocie - Migracje zewnętrzne - Brak infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
-umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez utworzenie infrastruktury rekreacyjnej sprzyjającej aktywizacji i integracji -poprawa jakości terenów publicznych -zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne obszaru rewitalizacji -poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów			
Odniesienie do celów rewitalizacji			
I.5 Wzrost atrakcyjności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; II.1 Integracja społeczeństwa; II.2 Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców;			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
- Budowa chodników lub ścieżek pieszo-rowerowych -Utworzenie leśnych ścieżek rekreacyjnych i turystycznych (m.in. oznakowanie, nawierzchnie, infrastruktura rekreacyjna ,miejsca postoju) - utworzenie wyżej wymienionej infrastruktury rekreacyjnej lub turystycznej poza obszarem rewitalizacji, z której korzystać będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
W pobliżu niebezpiecznych miejsc płyty chodnikowe ostrzegawcze			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka, Latowicz (Centrum)			
Okres realizacji			
2026 - 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
500 000,00 zł	0,00	1 000 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
Długość wybudowanych chodników lub ścieżek pieszo-rowerowych – 1 km Liczba elementów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej udostępnionej mieszkańcom – 2 szt.			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej –300/ rok, statystyki własne			

Nazwa przedsięwzięcia			
Organizacja cyklicznych imprez i innych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców sposobem na podniesienie atrakcyjności i ożywienie obszaru rewitalizacji (przedsięwzięcie zgłoszone przez mieszkańców podczas warsztatów)			
Nazwa wnioskodawcy			
Gmina Latowicz, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, KGW Słodkie Babeczki z Budzisk i Generałowa, Koło Gospodyń Wiejskich z Bud Wielgoleskich, OSP Budy Wielgoleskie, KGW Kamioneczki, OSP Kamionka, KGW Latowiczanki, OSP Latowicz			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia			
- Niska przedsiębiorczość - Bezrobocie - Migracje zewnętrzne - Niewystarczająca liczba wydarzeń aktywizujących i ingerujących mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia			
-umożliwienie poprawy jakości życia mieszkańców poprzez utworzenie infrastruktury rekreacyjnej sprzyjającej aktywizacji i integracji -poprawa jakości terenów publicznych -zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne obszaru rewitalizacji -poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów			
Odniesienie do celów rewitalizacji			
II.1 Integracja społeczeństwa; II.3 Przeciwdziałanie nierównościom społecznym i wykluczeniu społecznemu; II.4 Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych; II.2 Stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców.			
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
-Organizacja festynów, dożynek, sołtysiad i innych imprez aktywizujących i ingerujących środowisko mieszkańców rewitalizacji oraz przyciągających turystów i gości np. cykliczna impreza „Urodziny Dziadka”, „Bieg elfa” organizowane przez KGW z Budy Wielgoleskich -Organizacja szkoleń, kursów i innych przedsięwzięć umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności Przedsięwzięcia realizowane przez KGW Słodkie Babeczki z Budzisk i Generałowa, KGW „Budniczanki” z Bud Wielgoleskich, OSP Budy Wielgoleskie, KGW Kamioneczki z Kamionki, OSP Kamionka, KGW Latowiczanki, OSP Latowicz			
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
Zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym, dążenie do organizacji wydarzeń w miejscach zapewniających dostępność osobom z szczególnymi potrzebami			
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka, Latowicz (Centrum)			
Okres realizacji			
2026 - 2035			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia			
po pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	po pochodzące ze źródeł prywatnych	po pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	po pochodzące z innych źródeł
400 000,00 zł	0,00	100 000,00 zł	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
500 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia			
Wskaźniki produktu:			
- Liczba festynów, dożynek, sołtysiad i innych imprez aktywizujących i integrujących środowisko mieszkańców rewitalizacji oraz przyciągających turystów i gości - 3 / rok			

-Liczba zorganizowanych szkoleń, kursów i innych przedsięwzięć umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności przez mieszkańców obszaru rewitalizacji - 2 /rok
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):
Liczba osób - uczestników imprez – 600, statystyki własne, dane od KGW, OSP
Liczba osób – uczestników przedsięwzięć nastawionych na zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności - 20 /rok

8.1 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej przedstawiono potencjalne, dopuszczalne, możliwe do realizacji zadania uzupełniające. Wskazane projekty mają na celu wzmocnienie podstawowych działań rewitalizacyjnych. Przedstawiona lista nie jest katalogiem zamkniętym. Przewiduje się, iż w wyniku przeprowadzenia podstawowych działań, mogą powstać inicjatywy oddolne wspomagające realizację zaplanowanych kierunków działań.

Lp.	Charakterystyka projektów – zakres tematyczny	Realizowane kierunki działań
1	Wspieranie organizacji społecznych	1.1 Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne) 1.2 Aktywizacja i włączenie społeczne poprzez działania sportowe i rekreacyjne
2	Poprawa jakości i dostępności usług społecznych/publicznych	1.1 Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne)
3	Działania zmierzające do aktywizacji i integracji mieszkańców oraz zwiększania ich uczestnictwa w życiu publicznym	1.1 Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne) 1.2 Aktywizacja i włączenie społeczne poprzez działania sportowe i rekreacyjne
4	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych	1.1 Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne)
5	Działania na rzecz profilaktyki zdrowotnej	1.1 Aktywizacja i włączenie społeczne poprzez działania sportowe i rekreacyjne 1.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów do potrzeb sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych 1.3 Rozwój i przywrócenie funkcji obiektom

9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

9.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna polega na powiązaniu ze sobą projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych w taki sposób, aby oddziaływały nie tylko na obszar rewitalizacji, ale również na tereny poza nim. Dzięki takiej synchronizacji działań oraz ich efektów możliwe będzie kontrolowanie sytuacji kryzysowej tak, aby nie rozprzestrzeniała się na inne obszary. Choć przedsięwzięcia

rewitalizacyjne skupione są na wybranym obszarze, ich oddziaływanie będzie widoczne także poza OR i dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji wyznaczony dla Gminy Latowicz składa się z czterech podobszarów: Latowicz-Centrum, Kamionka, Budziska i Budy Wielgoleskie. Ich łączna powierzchnia wynosi 1 663 ha, co jest równe 14,58% powierzchni gminy, a liczba mieszkańców to 1 358, co stanowi 25,74% ludności gminy.

9.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa polega na wzajemnym dopełnianiu się tematycznym przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji. W ten sposób proces rewitalizacji będzie mógł oddziaływać na obszar rewitalizacji we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Efekty działań rewitalizacyjnych zostały powiązane ze zdiagnozowanymi problemami oraz innymi negatywnymi zjawiskami występującymi we wszystkich sferach. Natomiast problematyka projektów jest kompatybilna z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

9.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza zaplanowanie odpowiedniej struktury oraz zarządzanie programem rewitalizacji w celu włączenia się różnych partnerów społeczno-gospodarczych działających na terenie gminy. Dla rewitalizacji jako procesu złożonego potrzebne są konkretne kroki i procedury związane z realizacją projektów rewitalizacyjnych, a później monitorowaniem i oceną osiągniętych rezultatów. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji jest Burmistrz Latowicz, we współpracy z komitetem ds. rewitalizacji. W system zarządzania zostaną zaangażowane również jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy w Latowiczu. Proces wdrażania obejmuje także lokalnych partnerów i interesariuszy.

Szczegółowy opis struktury wdrażania i zarządzania programem znajduje się w rozdz. 11.

9.4 Komplementarność międzyokresowa

Do roku 2023 na obszarze Gminy Latowicz obowiązywał Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2016-2023. Program ten przewidywał 8 projektów głównych i 3 projekty uzupełniające, których całkowita wartość wynosiła 5 064 000,00 zł (projekty główne).

Poniższa tabela przedstawia główne projekty, zrealizowane ze środków zewnętrznych dla Gminy Latowicz w latach 2014-2025.

Tabela 11 Projekty zrealizowane w latach 2014-2025

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu W zł	Cel projektu
1	Poprawa efektywności energetycznej budynku Zespołu Szkół w Latowiczu	4 061 303,40	Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkół w Latowiczu.
2	E-usługi dla mieszkańców Gminy Latowicz	775 428,90	Celem głównym projektu była poprawa dostępu do usług publicznych świadczonych elektronicznie poprzez informatyzację Urzędu Gminy w Latowiczu.
3	Kompetencje na start II w Szkole Podstawowej w Latowiczu	409 133,15	Celem głównym projektu był rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności na rynku pracy uczniów oraz zasadnicze podniesienie jakości procesu kształcenia w placówkach.

4	Kompetencje na start II w Szkole Podstawowej w Wielgolesie i Dębem Małym	408 457,51	Celem głównym projektu był rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności na rynku pracy uczniów oraz zasadnicze podniesienie jakości procesu kształcenia w placówkach.
5	Poprawa bezpieczeństwa w pobliżu przejść dla pieszych na newralgicznych odcinkach dróg w gminie Latowicz	197 958,00	Cel projektu poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego w ten sposób, że zmniejszy się prawdopodobieństwo wystąpienia niebezpiecznego zdarzenia, w tym zdarzeń z udziałem pieszych w obrębie dwóch miejscowości na terenie gminy Latowicz.
6	Zwiększenie potencjału Ochotniczej Straży Pożarnej w Latowiczu poprzez zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego	1 792 259,05	Projekt polega na zakupie nowego ciężkiego samochodu ratownictwa gaśniczego wraz z pełnym wyposaż. dla OSP Latowicz w celu poprawy ochrony. ppoż i wsparcia Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.
Suma (ogólna wartość projektów)			7 644 540,01 zł (całkowita wartość projektów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapadotacji.gov.pl/>

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Wszystkie działania oraz projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane ze środków Unii Europejskiej, ale także z budżetu gminy Latowicz, środków prywatnych oraz organizacji pozarządowych. Innymi źródłami mogą także być środki z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Spośród źródeł finansowania Unii należy wskazać przede wszystkim Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027. Potencjalnymi źródłami finansowania projektów będą:

- ✓ środki własne Gminy Latowicz, podmiotów realizujących działania np: przedsiębiorców, instytucji, osób prywatnych;
- ✓ środki pochodzące z budżetu państwa w ramach programów krajowych (w tym krajowe fundusze celowe);
- ✓ programy krajowe finansowane z budżetu państwa realizowane m.in. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polski Fundusz Rozwoju, Bank Gospodarki Krajowej, a także różne programy społeczne;
- ✓ środki europejskie – z programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027 oraz programy krajowe w perspektywie budżetowej 2021-2027, do których należą:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego,
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
 - Programy Interreg (Europejskiej Współpracy Terytorialnej);
- ✓ środki pochodzące z budżetu samorządu województwa mazowieckiego w ramach programów wspierających równomierny rozwój Mazowsza, w tym w szczególności dotyczących m.in. działań na rzecz czystego powietrza, adaptacji do zmian klimatu, infrastruktury sportowej, a także licznych działań w sferze społecznej;
- ✓ środki pochodzące z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (w ramach Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności);
- ✓ środki pochodzące z Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- ✓ środki na realizację wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 (WPR 2023-2027);

- ✓ fundusze międzynarodowych instytucji finansowych;
- ✓ środki prywatne;
- ✓ inne środki.

Wymienione potencjalne źródła finansowania nie wyczerpują pełnego katalogu środków, o które będzie mogło aplikować Gmina Latowicz. Projekty rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w ramach GPR mają charakter zintegrowany – łączą często działania techniczne i infrastrukturalne z działaniami społecznymi. Dlatego na etapie realizacji konieczny będzie montaż finansowy, obejmujący różne źródła finansowania, uwzględniający założenia poszczególnych programów oraz ogłaszanych w ich ramach konkursów.

9.6 Podsumowanie komplementarności

Cele strategiczne		Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji		Poprawa infrastruktury społecznej i technicznej obszaru rewitalizacji na rzecz ożywienia społeczno- gospodarczego		
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie oferty integrującej różne grupy społeczne, w tym grupy zagrożone marginalizacją (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, ubogie, bezrobotne)	Aktywizacja i włączenie społeczne poprzez działania sportowe i rekreacyjne	Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów do potrzeb sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej	Rozwój infrastruktury turystycznej
1	Stworzenie przyjaznej przestrzeni wokół świetlicy wiejskiej w Budziskach sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej					
2	Poprawa jakości infrastruktury drogowej służącej włączeniu społecznemu mieszkańców Budzisk					
3	Rewitalizacja zabytkowego kościoła Mariawitów w Kamionce					
4	Rewaloryzacja błękitno-zielonej infrastruktury stawu retencyjnego w Kamionce, gm. Latowicz					
5	Budowa infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu					
6	Zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zbiornika wodnego oraz rzeki Świder					
7	Budowa miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w Latowiczu					

8	Budowa elementów infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w obszarze rewitalizacji					
9	Organizacja cyklicznych imprez i innych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców sposobem na podniesienie atrakcyjności i ożywienie obszaru rewitalizacji					

9.7 Dostępność

Podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 uwzględniono wszystkie kwestie dostępności, a każde jego przedsięwzięcie zostało przeanalizowane pod kątem zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa jest w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240). Dotyczy to dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W przeprowadzonej analizie dostępności wzięto pod uwagę następujące możliwe udogodnienia:

1. Dostępność architektoniczna:

- ✓ zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- ✓ instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- ✓ zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- ✓ zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- ✓ zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

2. Dostępność cyfrowa:

- ✓ wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

3. Dostępność informacyjno-komunikacyjna:

- ✓ obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu on-line do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- ✓ instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- ✓ zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- ✓ zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Każdy ze zgłoszonych projektów został przeanalizowany odnośnie do ww. możliwych udogodnień w celu poprawy warunków życia oraz funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami. Osoby te są narażone na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku, choroby czy aktualnej sytuacji życiowej.

10. Indykatywne ramy finansowe

W poniższej tabeli zaprezentowano szacowane koszty realizacji poszczególnych zadań oraz ich potencjalnych źródeł finansowania. Ogólny koszt wszystkich przedsięwzięć wyniósł 19 800 000,00 zł.

Tabela 12 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia [zł]
1	Stworzenie przyjaznej przestrzeni wokół świetlicy wiejskiej w Budziskach sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej	Budziska dz. ew. 329/4	2026 - 2029	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, inne krajowe środki publiczne np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego	200 000,00
2	Poprawa jakości infrastruktury drogowej służącej włączeniu społecznemu mieszkańców Budzisk	Dz. ew. 195 , 101/2, 196 ob. Budziska -dr. publiczna gminna 220706W Dz. ew. 237, 239 ob. Generałowo - droga zwana potocznie 'Graniczna' (droga na pograniczu Budzisk i Generałowa z której korzystają mieszkańcy obydwu miejscowości) Dz. ew. 391 ob. Budziska -dr. publiczna gminna 220704W	2025- 2035	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, inne krajowe środki publiczne, Budżet Gminy	4 400 000,00

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025- 2035

3	Rewitalizacja zabytkowego kościoła Mariawitów w Kamionce	Kamionka dz. ew. 505	2025 - 2030	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, Ministerstwo Kultury, inne krajowe środki publiczne np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego	1 200 000,00
4	Rewaloryzacja błękitno-zielonej infrastruktury stawu retencyjnego w Kamionce, gm. Latowicz	Kamionka dz. ew. 201/1, 202/1	2025 - 2028	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, WFOŚiGW, inne krajowe środki publiczne np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego	300 000,00
5	Budowa infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu	Budy Wielgoleskie	2026 - 2035	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy Latowicz, środki WPR 2021-2027	3 000 000,00
6	Zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zbiornika wodnego oraz rzeki Świder	Latowicz gm. Latowicz, m.in. dz. ew. 841 , 471, 470 ob. Latowicz Strachomin gm. Latowicz , m.in. dz. 295, 539/1, 381/1 Rzeka Świder	2026 - 2035	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, inne krajowe środki publiczne np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego	3 000 000,00

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025- 2035

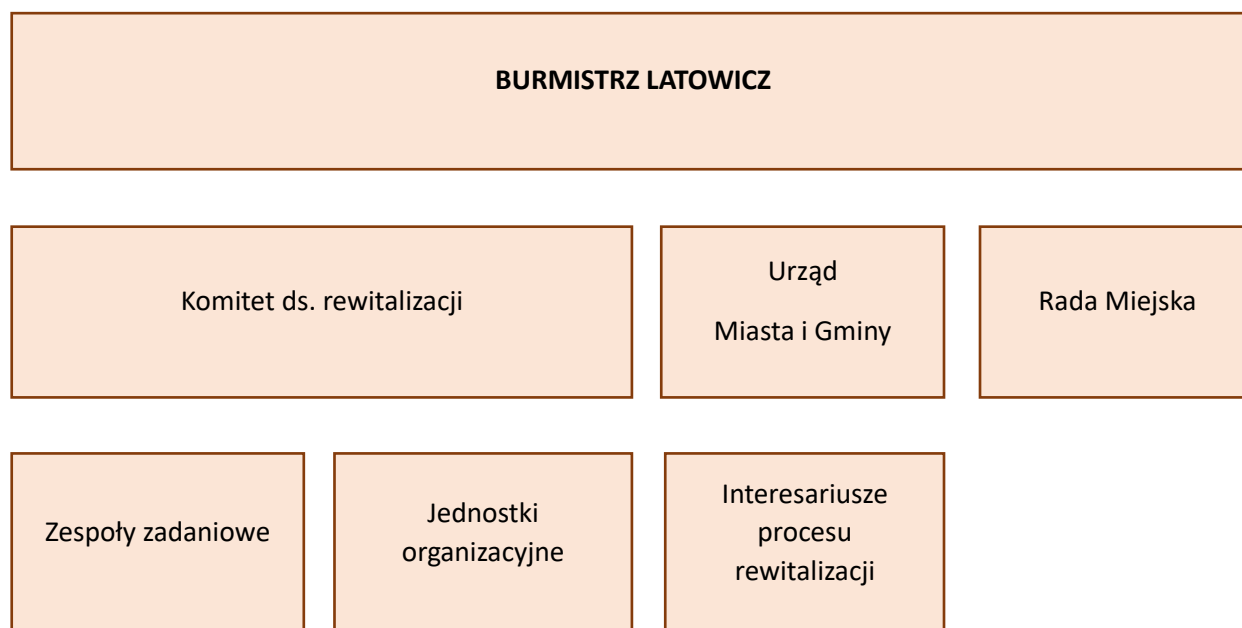
7	Budowa miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w Latowiczu	Latowicz- Centrum	2026 - 2035	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, Budżet Państwa, inne krajowe środki publiczne (np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego)	3 000 000,00
8	Budowa elementów infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w obszarze rewitalizacji	Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka, Latowicz - Centrum	2026 - 2035	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	1 500 000,00
9	Organizacja cyklicznych imprez i innych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców sposobem na podniesienie atrakcyjności i ożywienie obszaru rewitalizacji	Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka, Latowicz - Centrum	2026 - 2035	Fundusze Europejskie dla Mazowsza (2021-2027), Budżet Gminy, instytucje obejmujące swoim zakresem działalność aktywizację gospodarczą oraz problem bezrobocia, przedsiębiorcy, stowarzyszenia, inne krajowe środki publiczne (np. środki Samorządu Województwa Mazowieckiego)	500 000,00
SUMA					19 800 000,00

11. Opis struktury zarządzania

Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035 odpowiadać będzie Burmistrz Latowicz we współpracy z Radą Miejską, Urzędem Miasta i Gminy, Komitetem Rewitalizacji oraz jednostkami organizacyjnymi gminy: jednostkami budżetowymi, samorządowymi instytucjami kultury i spółkami gminnymi.

Poniżej przedstawiono poszczególne ogniwa zarządzania, uwzględniając, strukturę organizacyjną, zakresy kompetencji oraz proces aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

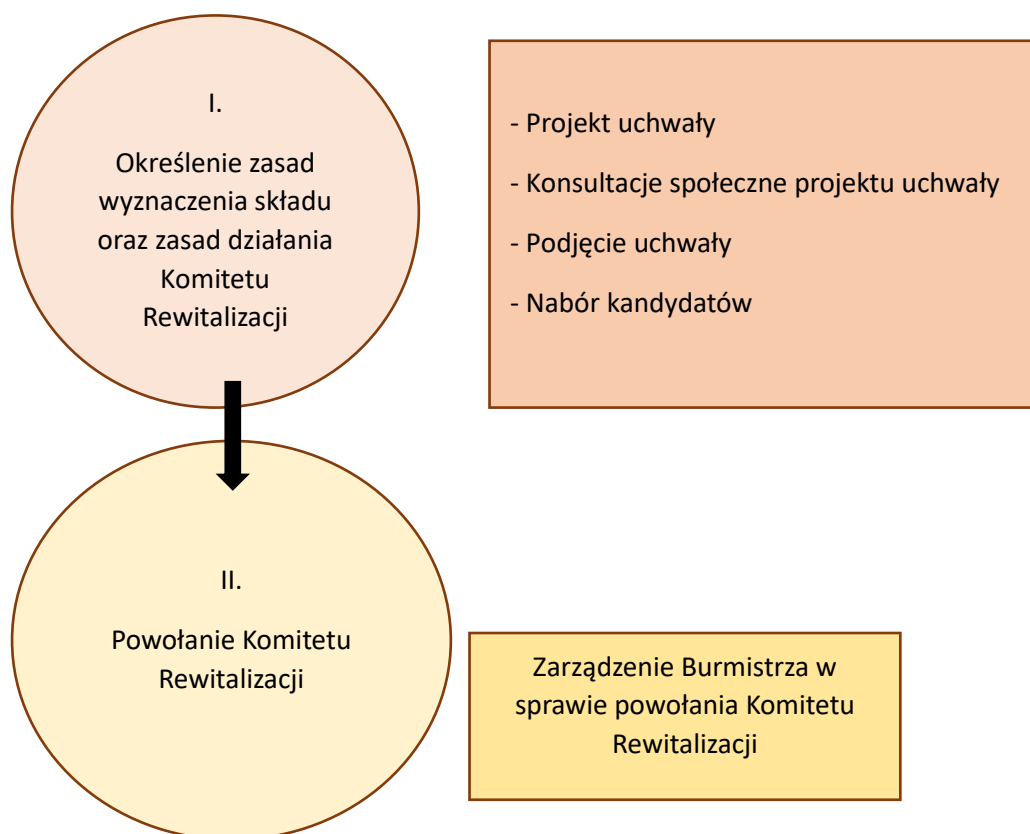
Rysunek 3 Struktura organizacyjna ds. rewitalizacji w Gminie

Źródło: opracowanie własne

Burmistrz Latowicz może powoływać zespoły zadaniowe w celu zwiększenia efektywności i realizacji większych zadań inwestycyjnych. W skład takich zespołów mogą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania przedsięwzięciem. Dzięki powołaniu ww. zespołów możliwe jest właściwe przygotowanie przedsięwzięcia od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją poczynwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad pracami, zarządzanie przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Rysunek 4 Schemat organizacji procesu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz powierza się Burmistrzowi Latowicz poprzez Urząd Miasta i Gminy w Latowiczu, a w szczególności pracownicy na stanowiskach ds. rozwoju gospodarczego gminy, środków UE i innych środków pozabudżetowych oraz ds. zagospodarowania przestrzennego, zamówień publicznych, inwestycji.

12. System monitoringu

System monitoringu umożliwia ocenę stanu zaawansowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035. Jest on prowadzony we wszystkich etapach wdrażania GPR oraz obejmuje wszystkie zaangażowane podmioty: zarówno prywatne, społeczne, jak i publiczne.

Zgodnie z regulacjami prawnymi, w tym ustawą o rewitalizacji, w niniejszym dokumencie zaprezentowano ramy monitoringu, które wpłyną na jego realizację. Za przyjęciem takiej metodologii monitoringu przemawia ograniczenie obciążenia biurokratycznego dla podmiotów zewnętrznych względem Urzędu Miasta i Gminy w Latowiczu.

12.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich i będzie obejmować całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR, również ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom, zakończoną raportem. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki monitoringu poszczególnych celów, zgodnych ze wskaźnikami użytymi do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 13 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
Cel strategiczny 1			
Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,56	GOPS	spadek
Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,43	GOPS	spadek
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,29	PUP	spadek
Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	0,42	GOPS	spadek
Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	1,10	GOPS	spadek
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	7,16	CEIDG	wzrost
Cel strategiczny 2			
Poprawa infrastruktury społecznej i technicznej obszaru rewitalizacji na rzecz ożywienia społeczno- gospodarczego			
Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (%)	26,09	Urząd Miasta i Gminy w Łatowiczu	wzrost
Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej na km2	0,22	Urząd Miasta i Gminy w Łatowiczu	wzrost

Źródło: opracowanie własne

12.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie odbywało się w cyklach rocznych za pomocą przygotowanych kart projektów. Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego (wydział lub inny realizator) będzie zobligowany do wypełnienia karty projektu, zgodnie z załączonym wzorem:

Tabela 14 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Źródło: opracowanie własne

W uzasadnionych przypadkach, np. gdy realizowane zadanie tego wymaga lub jest bardziej skomplikowane, wzór może podlegać modyfikacjom. Sporządzone karty powinny zostać przekazane do Urzędu Miasta i Gminy w Latowiczu, gdzie na ich podstawie pracownik merytoryczny odpowiedniego wydziału sporządzi raport z realizacji projektów GPR do 15 grudnia danego roku. Raport powinien zostać opublikowany w BIP oraz na stronie internetowej poświęconej rewitalizacji.

12.3 Aktualizacja GPR

W każdej gminie zachodzą dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze, które mogą wywołać konieczność modyfikacji GPR. Modyfikacja oraz aktualizacja programu rewitalizacji może być brana pod uwagę również w przypadku pojawienia się problemów z niską efektywnością w realizacji przedsięwzięć na etapie monitorowania. Jednak przed wprowadzaniem zmian i korekt w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w dokumencie, należy przedstawić ich uzasadnienie. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035 okaże się konieczna w przypadku nieosiągnięcia zakładanych wskaźników, zmiany zadań podstawowych lub braku terminowości realizacji działań.

Zgodnie z zapisami ewaluacji, GPR podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji co najmniej raz na 3 lata. Ocena ta dokonywana jest przez Burmistrza Latowicz, a następnie zostaje przekazana do zaopiniowania przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszona w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035 wymaga zmiany, Burmistrz Latowicz musi wystąpić do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku powinna być dołączona ocena aktualności i stopnia realizacji. Jeśli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, stwierdzi się nieosiągnięcie celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miejska uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia GPR w całości lub częściowo. Dokonuje tego z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035 powinna zawierać uzasadnienie przeprowadzonych korekt oraz opis zmian i ich wpływ na dalszą realizację programu. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim był on uchwalony – jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji w podstawowych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, obowiązkowe są konsultacje, uzyskanie opinii, przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

12.4 Harmonogram realizacji

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2023-2035 został przedstawiony poniżej w formie tabeli. Nie zawarto w niej okresów realizacji poszczególnych działań rewitalizacyjnych, gdyż te znajdują się w ich opisie.

Tabela 15 Harmonogram rewitalizacji

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Latowicz na lata 2024-2035	2025 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2025 r.
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Latowicz	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2025 r. do 2035 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2025 r. do 2035 r.
Monitoring	Od 2025 r. do 2035 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2025 r. do 2035 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r. do 2035 r.

Źródło: opracowanie własne

12.5 Koszty zarządzania

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 nie przewiduje się konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów zarządzania. Za proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie odpowiedzialny Urząd Miejski. Zaprojektowano System wdrażania i upowszechniania działań na rzecz rewitalizacji gminy w ramach funkcjonujących struktur organizacyjnych. Udział Komitetu Rewitalizacji w procesie zarządzania GPR ma charakter społeczny i doradczy (nieodpłatny). Z kolei Urząd Miasta i Gminy w Latowiczu zapewnia obsługę lokalowo-administracyjną.

13. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

13.1 Upowszechnienie opracowania GPR

W trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 przeprowadzono wszystkie wymagane prawem formy partycypacji społecznej oraz zaproponowano dodatkowe działania. Urząd Miasta i Gminy w Latowiczu organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu.

1. Konsultacje
Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Latowicz. Konsultacje społeczne zostały ogłoszone na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r., poz. 485 z późn. zm.).

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Latowicz miały zasięg ogólnogminny oraz zostały przeprowadzone w terminie od dnia 10.02.2025 – 12.03.2025 roku w następujących formach:

1. Zebrania propozycji, opinii i uwag na piśmie lub drogą elektroniczną na adres: sekretariat@gmina-latowicz.pl na Formularzu Konsultacji Społecznych lub poprzez formularz elektroniczny dotyczącym wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Latowicz, dostępnego na:

- stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Latowicz,
- stronie internetowej Gminy Latowicz www.gmina-latowicz.pl,
- w Urzędzie Miasta i Gminy w Latowiczu, ul. Rynek 6 ,Latowicz pokój 7w godzinach pracy UMiG (wersja papierowa),
- spotkania z interesariuszami w UMiG Latowicz w terminie 18.02.2025r..

2. Zbierania uwag ustnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Latowiczu, ul. Rynek 6 ,Latowicz pokój 7 w godzinach 8.00 – 16.00.

Za pomocą udostępnionego formularza nie wpłynęły uwagi do projektu przedmiotowej uchwały.

W ramach prowadzonej ankiety na temat zaproponowanego obszaru rewitalizacji na terenie gminy Latowicz wpłynęły 30 formularze z opiniami i propozycjami rozwoju ww. obszaru. Wnioski w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji.

Po zakończonym procesie konsultacji dnia 21 marca 2025 r. Rada Miejska w Latowiczu podjęła uchwałę Nr XI/72/2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Latowicz.

2. Przystąpienie do opracowywania GPR

W dniu 02 czerwca 2025 r. Burmistrz Latowicz wydał obwieszczenie w sprawie przystąpienia Gminy Latowicz do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035, w wyniku którego podjęto uchwałę Nr XI/73/2025 Rady Miejskiej w Latowicz z dnia 21 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035.

3. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwala mieszkańcom w sposób rzeczywisty wpływać na działania, jakie podjęte zostaną w gminie Latowicz w kolejnych latach. Aby zgłosić propozycję projektu lub przedsięwzięcia do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 należało wypełnić wzór formularza, który dostępny był w formie elektronicznej lub papierowej.

Sposób zgłaszania propozycji:

- drogą elektroniczną przez wypełnienie formularza dostępnego na stronie internetowej lub w formie papierowej. Wersja papierowa formularza do zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych dostępna była w Urzędzie Miasta i Gminy w Latowiczu.
- wypełnione formularze papierowe oraz elektronicznie należało przekazać w terminie od 10.02.2025 – 12.03.2025 r.

- spotkania z interesariuszami w UMiG Latowicz w terminie 23.04.2025

W wyniku naboru, zgromadzono łącznie 9 propozycji projektów.

Dodatkowo w dniu 23 kwietnia o godzinie 12:00 w sali konferencyjnej Gminnej Biblioteki Publicznej w Latowiczu przeprowadzono spotkanie otwarte dla mieszkańców, w którym mogli zabrać głos interesariusze i zaprezentować swoje propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W sumie w spotkaniu wzięło udział 14 osób.

4. Konsultacje społeczne projektu dokumentu GPR

Wszystkie zastosowane formy partycypacyjnego sposobu wypracowania dokumentu posłużyły:

- inicjowaniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;

- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu gminnego programu rewitalizacji;
 - zapewnieniu w czasie przygotowania i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez mieszkańców;
 - zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji.
- Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminy Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 miały zasięg ogólnogminny oraz zostały przeprowadzone w terminie od dnia **10.02.2025 – 12.03.2025** roku w następujących formach:
1. Zebrania propozycji, opinii i uwag na piśmie lub drogą elektroniczną na adres: sekretariat@gmina-latowicz.pl na Formularzu Konsultacji Społecznych lub poprzez formularz elektroniczny dotyczącym wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Latowicz, dostępnego na:
 - stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Latowicz,
 - stronie internetowej Gminy Latowicz www.gmina-latowicz.pl,
 - w Urzędzie Miasta i Gminy w Latowiczu, ul. Rynek 6 ,Latowicz pokój 7w godzinach pracy UMiG (wersja papierowa),
 - spotkania z interesariuszami w UMiG Latowicz w terminie **18.02.2025r.**
 2. Zbierania uwag ustnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Latowiczu, ul. Rynek 6 ,Latowicz pokój 7 w godzinach 8.00 – 16.00.

13.2 Upowszechnienie wdrażania GPR

Działania związane z uspołecznieniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 mają na celu dotarcie do jak największej grupy beneficjentów oraz interesariuszy. W związku z tym proces partycypacji społeczności lokalnej odbywać się będzie na dwa sposoby:

1. pośredni – poprzez informowanie z wykorzystaniem strony internetowej gminy, publikacje promocyjne i informacyjne oraz lokalną prasę;
2. bezpośredni – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz z organizacjami pozarządowymi, dopuszczalna formuła zdalna.

W stosunku do interesariuszy procesu rewitalizacji prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji. W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035,
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR;
- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR.

Upowszechnienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem i wspieraniem rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji;
- opracowanie ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej;

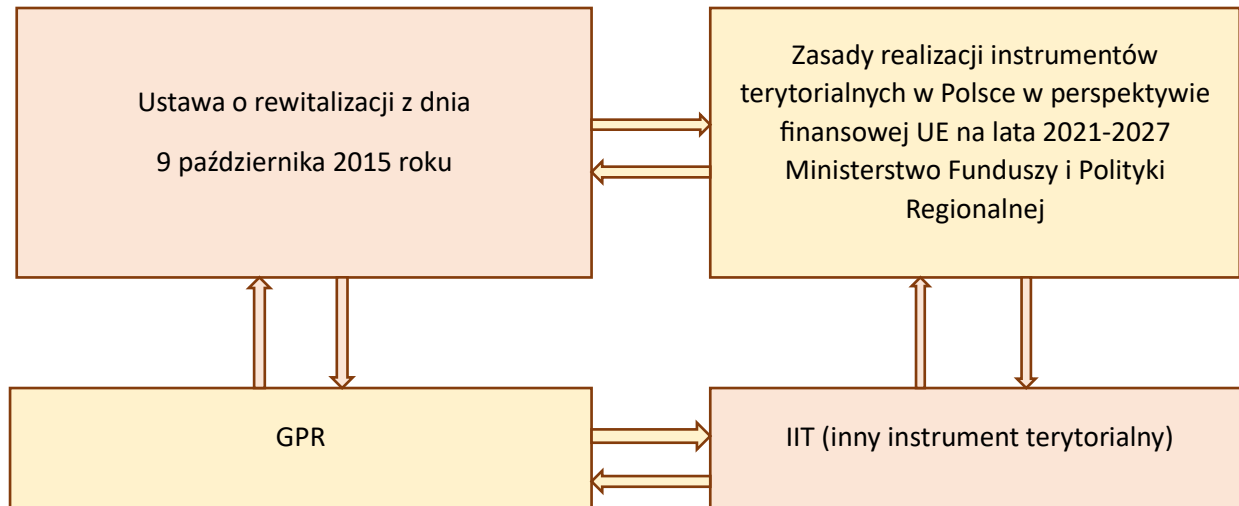
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji. Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy (NGO, przedsiębiorców, lokalnych liderów, mieszkańców) z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji, będzie on również pełnił funkcję opiniotwórczą – doradcą Burmistrza Latowicz;
- organizację co najmniej jednego w roku otwartego spotkania konsultacyjnego (dopuszczalna formuła zdalna), w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dotyczące prowadzonych prac;
- włączenie organizacji pozarządowych poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych na obszarze rewitalizacji w ramach organizacji otwartych konkursów ofert oraz tzw. małych grantów.

W celu wspierania rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi zaproponowane zostały działania, które mogą zostać rozszerzone lub dostosowane do obowiązujących rozporządzeń.

14. GPR jako strategia IIT

Zgodnie z zapisami „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” gminne programy rewitalizacji pełnią funkcję strategii IIT w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności⁶. Poniżej przedstawiony został schemat blokowy, obrazujący powiązania pomiędzy GPR, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Rysunek 5 Schemat powiązań GPR z IIT

Elementy obowiązkowe:	Elementy obowiązkowe:
➤ szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	➤ synteza diagnozy obszaru realizacji instrumentu
➤ opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	➤ cele, jakie mają być zrealizowane w ramach instrumentu
➤ cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań	➤ lista projektów realizujących cele
➤ listę planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	➤ opis procesu zaangażowania partnerów społeczno - gospodarczych (art. 29

- zaangażowanie (partycypacja)
interesariuszy zarówno w proces
sporządzania GPR jak i wdrażania jego
założeń (art. 5.1 ustawy o rewitalizacji)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce

Według regulacji wykonawczych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej⁷, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łatowicz na lata 2025-2035 stanowi strategię IIT, ponieważ w dokumencie uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 16 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji

Rozdział GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
4 i 5	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
8	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
7	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
13	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT.

Źródło: opracowanie własne

Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych jest obowiązkowym elementem strategii IIT, który koresponduje z obligatoryjnymi przepisami ustawy o rewitalizacji dotyczącymi uspołecznienia procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji. Katalog interesariuszy rewitalizacji definiuje ustawa o rewitalizacji. Wskazuje ona również obligatoryjne formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także określa katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR.

Oprócz standardowych technik partycypacyjnych, takich jak konsultacje społeczne, spotkania warsztatowe, zbieranie uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej, w zakresie procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych przeprowadzono również procedurę opiniowania GPR. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485 z późn. zm.) projekt dokumentu skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu;
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa;

- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności;
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej;
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych;
- Komitetu Rewitalizacji;
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zdobie Nieruchomości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1054) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

W proces przygotowania GPR włączono władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, w powiązaniu z art. 8. Wskazane powyżej podmioty miały 21 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie www.latowicz.pl oraz w biuletynie informacji publicznej.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawą prawną dla przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią:

- Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 poz. 916 z późn. zm.); ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie do obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Burmistrz Łatowicz wystąpił z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 nie przewiduje wprowadzenia zmian w obowiązujących uchwałach dla Gminy Latowicz.

17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

Z uwagi na brak spodziewanych zagrożeń sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, którą definiuje art. 25 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

a) Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

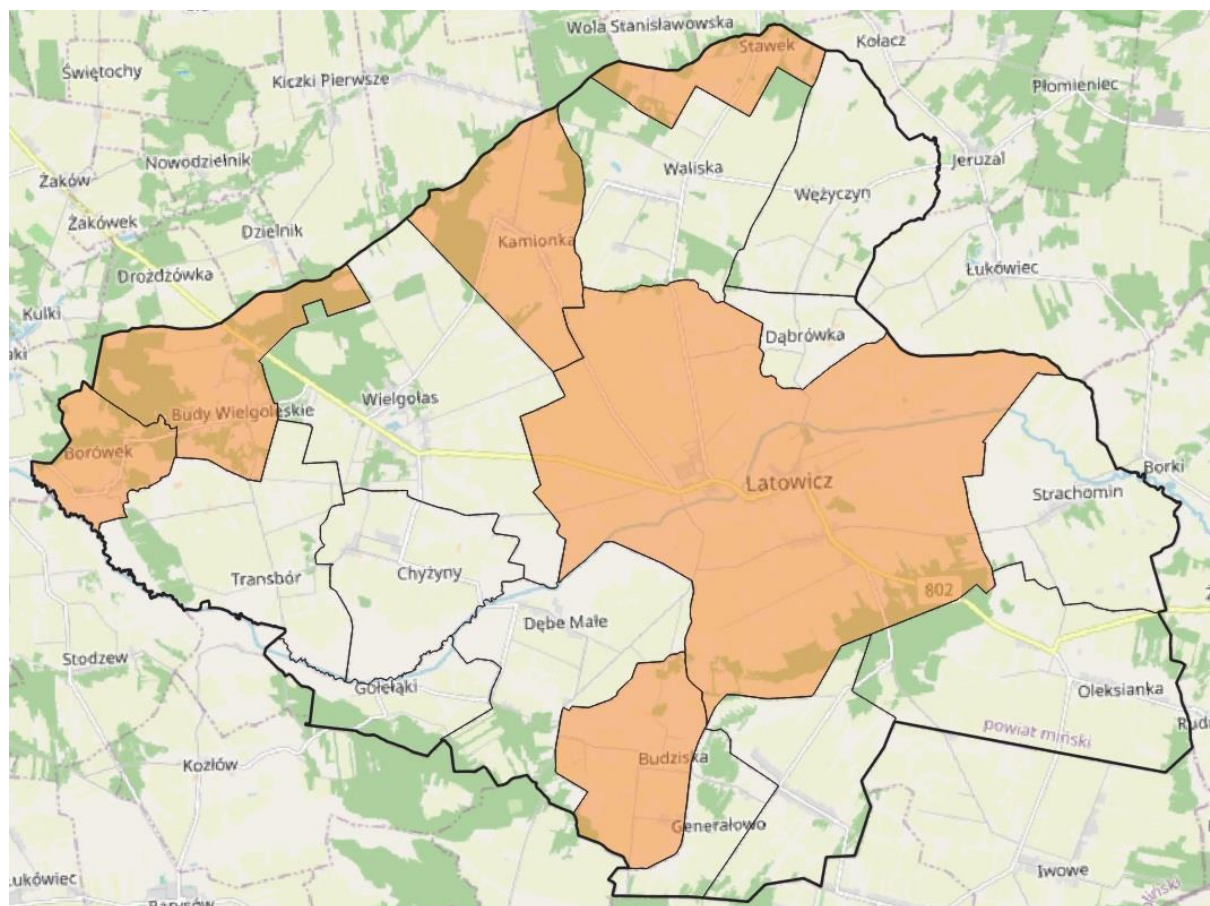
Wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 są zgodne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a ich realizacja nie wpłynie na konieczność modyfikacji ww. dokumentu planistycznego.

b) Niezbędne zmiany w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego

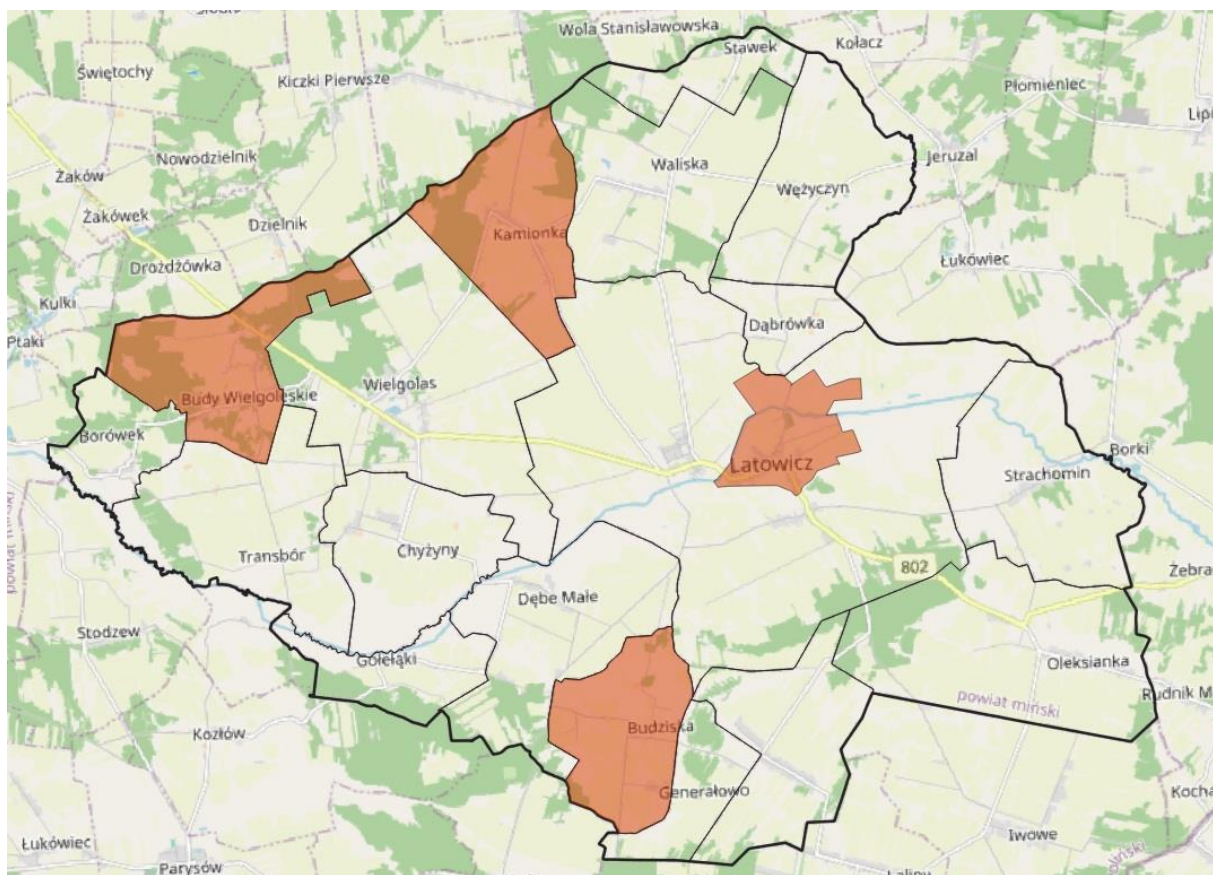
Wszystkie przedsięwzięcia w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Latowicz na lata 2025-2035 zostały zaplanowane zgodnie z obowiązującymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, a ich realizacja nie wpłynie na konieczność modyfikowania dokumentów.

18. Załącznik graficzny przedstawiający obszary zdegradowane i rewitalizacji

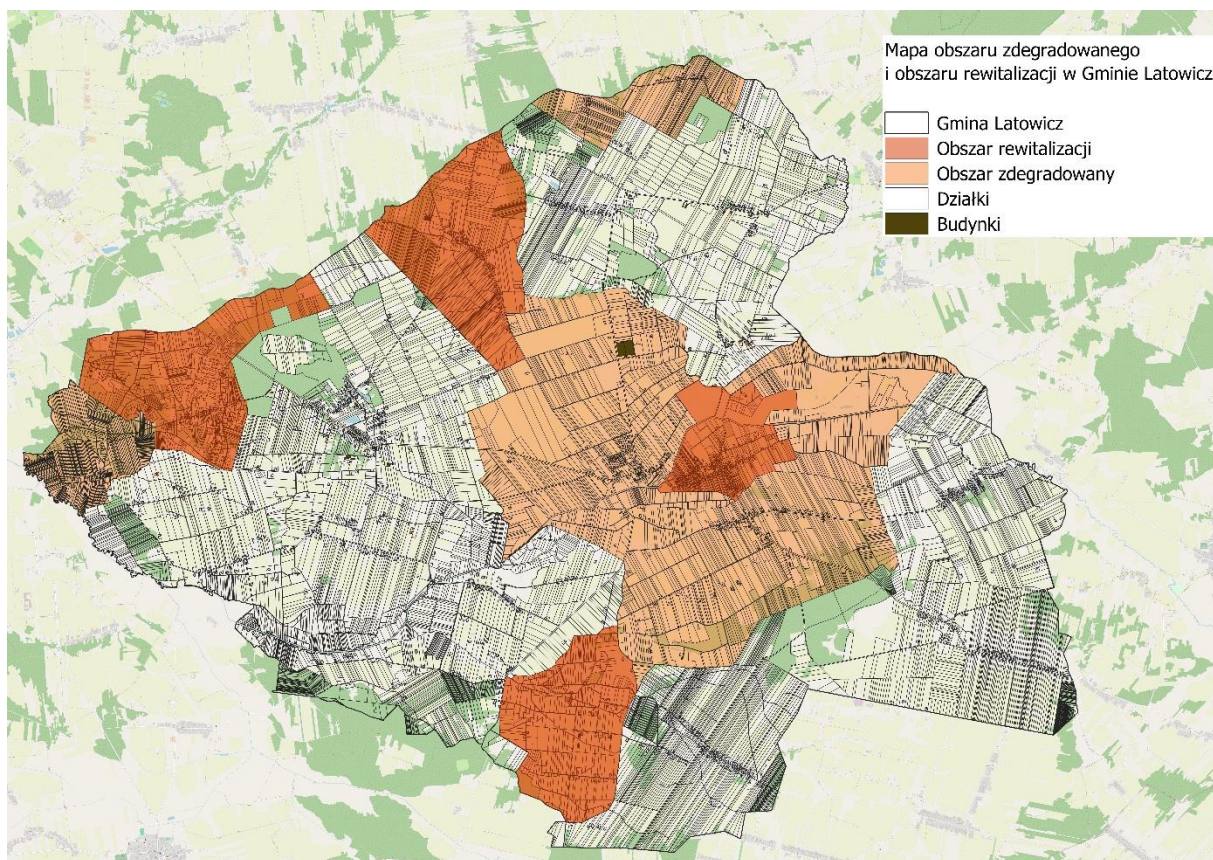
Obszary zdegradowane

Obszary rewitalizacji

Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

SPIS TABEL, RYSUNKÓW I MAP

Mapa 1 Podział gminy Latowicz, części miejskiej na obszary porównawcze

Mapa 2 Podział gminy Latowicz na jednostki przestrzenne

Mapa 3 Obszary zdegradowane i rewitalizacji w Gminie Latowicz

Mapa 4 Obszary zdegradowane w gminie Latowicz

Rysunek 1. Obszary zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat) rzeki Świder (kolor błękitny) na tle gminy Latowicz

Rysunek 2. Obszary zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat) rzeki Świder (kolor błękitny) na tle gminy Latowicz

Rysunek 3 Struktura organizacyjna ds. rewitalizacji w Gminie

Rysunek 4 Schemat organizacji procesu rewitalizacji

Rysunek 5 Schemat powiązań GPR z IIT

Tabela 1 Charakterystyka obszarów porównawczych

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów – sfera społeczna – wartości wskaźników

Tabela 4 Syntetyczne wskaźniki degradacji w zakresie sfery środowiskowej, techniczno – gospodarczo-przestrzennej

Tabela 5 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność

Tabela 6 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Tabela 7 Obszar rewitalizacji – część miejska w liczbach

Tabela 8 Analiza SWOT – podobzar Latowicz- Centrum

Tabela 9 Obszar rewitalizacji – część wiejska w liczbach

Tabela 10 Analiza SWOT – podobzar Budziska, Budy Wielgoleskie, Kamionka

Tabela 11 Projekty zrealizowane w latach 2014-2027

Tabela 12 Indykatywne ramy finansowe

Tabela 13 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Tabela 14 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Tabela 15 Harmonogram rewitalizacji

Tabela 16 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji